

Наукова робота

на тему:

**«ВПЛИВ КОРОНАКРИЗИ НА
ГЛОБАЛЬНІ МІГРАЦІЙНІ ПОТОКИ»**

під шифром:

«МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ»

зі спеціальності:

«Міжнародні економічні відносини»

2021

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми. Міжнародна міграція сьогодні стала глобальним процесом, який торкнувся населення всіх країн і континентів. У той же час, як перед світом, так і перед мігрантами зокрема постає новий додатковий бар'єр – пандемія COVID-19, що різко вплинула на всі форми мобільності людей. Саме коронакриза як найгостріша криза сьогодення є головною проблемою міжнародних мігрантів у поєднанні з її наслідками: загроза людським життям, глобальний економічний занепад, зниження інтенсивності міграційних потоків, криза медицини; а перед урядами країн постають додаткові завдання – пошук рішення для компенсування економічних спадів. Крім того, міжнародні міграційні процеси у час кризи COVID-19 характеризуються наступними особливостями: слабкий попит на робочу силу, а отже, відбувається зниження рівня зайнятості; стійкі суворі обмеженнями на поїздки; зниження рівня доходів. Окрім трудових мігрантів, з проблемами стикаються й інші категорії міжнародних мігрантів – біженці та шукачі притулку. Війни, катаклізми, стихійні та інші лиха продовжуються, однак через пандемію країни-реципієнтів перестали приймати даних мігрантів.

Метою наукової роботи є теоретико-практичне обґрунтування впливу коронакризи на глобальні міграційні потоки та встановлення наслідків пандемії COVID-19 для українських мігрантів, та їх впливу на регіони України.

Реалізація даної мети передбачає вирішення наступних завдань:

- окреслити теоретичні засади міжнародної міграції в умовах кризи;
- дослідити сучасні тенденції міжнародних міграційних процесів;
- з'ясувати, якими є наслідки пандемії COVID-19 для українських мігрантів, та як вони впливають на регіони України.

У науковій роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи, що дозволяють комплексно окреслити та розв'язати теоретичні і практичні завдання дослідження: наукова абстракція, аналіз і синтез, дедукція й індукція; системний підхід, компаративний аналіз, кореляційно-регресійний та кластерний аналізи (метод Евклідової відстані) у програмному середовищі STATISTICA 12; метод конкретизації й узагальнення.

Результати наукового дослідження щодо врегулювання процесів міжнародної міграції в Україні використовуються у роботі управління стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради. За результатами дослідження автор має 3 публікації та 3 виступи на конференції.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 21 найменувань на 3 сторінках та додатків. Повний текст роботи становить 39 сторінок, із них 29 сторінок – основного тексту, що містять 6 рисунків та 3 таблиці; на 7 сторінках містяться додатки із 4 таблицями та 4 рисунками.

Ключові слова: міграція, міжнародна міграція, COVID-19, коронакриза, міграційний потік, трудовий мігрант, біженець, регіон.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ В УМОВАХ КРИЗИ	5
1.1. Теорії формування міжнародних міграційних процесів.....	5
1.2. Концепція коронакризи у теорії світових криз.....	9
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	13
2.1. Оцінка впливу COVID-19 на реципієнтів міжнародних міграційних потоків	13
2.2. Вплив коронакризи на регіональну структуру міжнародних міграційних потоків	18
РОЗДІЛ 3. НАСЛІДКИ ПАНДЕМІЇ COVID-19 ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ, ТА ЇХ ВПЛИВ НА РЕГІОНИ УКРАЇНИ.....	24
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30
ДОДАТКИ.....	33

ВСТУП

Актуальність теми. Міжнародна міграція сьогодні стала глобальним процесом, який торкнувся населення всіх країн і континентів. У той же час, як перед світом, так і перед мігрантами зокрема постає новий додатковий бар'єр – пандемія COVID-19, що різко вплинула на всі форми мобільності людей. Саме коронакриза як найгостріша криза сьогодення є головною проблемою міжнародних мігрантів у поєднанні з її наслідками: загроза людським життям, глобальний економічний занепад, зниження інтенсивності міграційних потоків, криза медицини; а перед урядами країн постають додаткові завдання – пошук рішення для компенсування економічних спадів. Крім того, міжнародні міграційні процеси у час кризи COVID-19 характеризуються наступними особливостями: слабкий попит на робочу силу, а отже, відбувається зниження рівня зайнятості; стійкі суворі обмеження на поїздки; зниження рівня доходів. Окрім трудових мігрантів, з проблемами стикаються й інші категорії міжнародних мігрантів – біженці та шукачі притулку. Війни, катаклізми, стихійні та інші лиха продовжуються, однак через пандемію країни-реципієнтів перестали приймати даних мігрантів. Процеси міжнародної міграції людських ресурсів в умовах кризи вивчали такі вчені, як Г. Беккер, Д. Блум, Дж. Борджас, К. Дагманн, Х. Злотник, Ф. Мартін, А. Портес, Д. Массей та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою наукової роботи є теоретико-практичне обґрунтування впливу коронакризи на глобальні міграційні потоки та встановлення наслідків пандемії COVID-19 для українських мігрантів, та їх впливу на регіони України. Реалізація даної мети передбачає вирішення наступних завдань:

- окреслити теоретичні засади міжнародної міграції в умовах кризи;
- дослідити сучасні тенденції міжнародних міграційних процесів;
- з'ясувати, якими є наслідки пандемії COVID-19 для українських мігрантів, та як вони впливають на регіони України.

Об'єкт дослідження міжнародні міграційні потоки в умовах коронакризи.

Предметом дослідження є наслідки коронакризи як глобальної проблеми

сьогодення для міжнародних міграційних процесів.

Методи дослідження. У науковій роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи, що дозволяють комплексно окреслити та розв'язати теоретичні і практичні завдання дослідження: наукова абстракція, аналіз і синтез, дедукція й індукція; системний підхід, компаративний аналіз, кореляційно-регресійний та кластерний аналізи (метод Евклідової відстані) у програмному середовищі STATISTICA 12; метод конкретизації й узагальнення.

Інформаційну базу дослідження становлять: доповіді, звіти, статистичні дані Міжнародної організації з міграції, Департаменту з економічних та соціальних питань ООН, Світового банку, НБУ, а також періодичні видання, монографії, матеріали конференцій, праці вітчизняних і зарубіжних вчених.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретичному обґрунтуванні та емпіричній оцінці тенденцій глобальних міграційних процесів в умовах коронакризи, як у розрізі країн, так і цілих регіонів, а також у встановленні щільності кореляційного зв'язку та його вектору між номінальним ВВП країни-реципієнта та міграційним потоком, що підтвердило гіпотезу про позитивний вплив міжнародних мігрантів на економіку приймаючих країн.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання результатів дослідження для подолання соціально-економічного наслідків коронакризи країнами; для удосконалення діяльності міграційних служб, доповнення стратегії стимулювання українців працювати у своїй країні.

Апробація результатів: результати наукового дослідження щодо врегулювання процесів міжнародної міграції в Україні використовуються у роботі управління стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради. За результатами дослідження автор має 3 публікації та 3 виступи на конференції.

Структура і обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 21 найменувань на 3 сторінках та додатків. Повний текст роботи становить 39 сторінок, із них 29 сторінок – основного тексту, що містять 6 рисунків та 3 таблиці; на 7 сторінках містяться додатки із 4 таблицями та 4 рисунками.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ В УМОВАХ КРИЗИ

1.1. Теорії формування міжнародних міграційних процесів

Інтенсивні глобалізаційні процеси, що мають місце у світі сьогодні, активізують міжнародні економічні відносини між країнами, зокрема, за рахунок посилення міграційних переміщень, які розглядаються, в першу чергу, засобом підвищення рівня життя людини.

Міграцією прийнято вважати переміщення особи або групи осіб через кордон чи у межах держави. Це рух населення, що охоплює будь-який рух людей, незалежно від його тривалості, структури та причин. Міграція включає переміщення економічних мігрантів та осіб, які переміщуються з іншими цілями, включаючи возз'єднання сім'ї, а також переміщення біженців та шукачів притулку [1, с.62].

У той же час, міжнародною міграцією вважається тип міграції, яка характеризується переміщенням осіб, котрі виїжджають з країни походження чи постійного проживання, щоб тимчасово або на постійній основі утвердитись в іншій країні. Отож, особливістю міжнародної міграції є перетин кордону. Міжнародна міграція може бути спричинена як економічними чинниками (вищий рівень життя, заробітної плати, кращі можливості та умови праці), так і неекономічними (соціальні, політичні, екологічні та інші фактори).

Краще розуміння міжнародної міграції з'являється в результаті вивчення базових концепцій, розроблених низкою провідних спеціалістів (Т. Фейст [2], Р. Білсбороу і Х. Злотник [3]), які займаються даною проблематикою. Їхні ідеї знаходяться в основі типології теорій міжнародної міграції, що дозволяє окреслити особливості сучасних процесів міжнародної міграції (Табл. 1.1).

Макро-теорії окреслюють структурні, об'єктивні умови, котрі є або «відштовхуючими» (push), або «приваблюючими» (pull) для мігрантів. У випадку економічної міграції відштовхуючі фактори, як правило, включають безробіття, низький рівень заробітної плати або низький дохід на душу

населення відносно країни призначення. Натомість, приваблюючі фактори охоплюють міграційне законодавство та ситуацію на ринку праці у приймаючих країнах.

Таблиця 1.1

Основні типи теорій міжнародної міграції

Тип теорій міжнародної міграції	Характеристика
Макро-теорії	Підкреслюють структурні, об'єктивні умови, які виражаються у формі «push-pull» факторів міграції, що мають вирішальне значення при поясненні явища примусової міграції; натомість, вони не можуть визначати причини міграції з відносно нечисленних місць.
Мезо-теорії	Допомагають пояснити розбіжності макротеорій, натомість характеризуються двома важливими поняттями «системи» та «мережі», відкидаючи набір об'єктивних показників та умов; пояснюють феномен «ланцюгової міграції» та вибір місця призначення біженців.
Мікро-теорії	Зосереджуються на факторах, що впливають на особистісні рішення мігрантів, аналізуючи їх вибір у залежності від переваг (фізична безпека чи вища заробітна плата) та витрат (фінансові та психологічні ресурси); часто опираються на теорію раціонального вибору; є формою контролю макро- та мезотеорій.

Джерело: розроблено автором за даними [4, с. 3-4].

Більшість теоретиків погоджуються з тим, що макроекономічні умови мають вирішальне значення для пояснення явища примусового переміщення (рух, у якому існує елемент примусу, включаючи загрози життю та засобам до існування, незалежно від того, чи виник він з природних чи техногенних причин, наприклад, рух біженців та переміщених всередині країни осіб внаслідок природних/екологічних катастроф, хімічної/ядерної катастрофи, голоду, а також репресій або страху перед насильством та/або громадянською війною), але вони не можуть пояснити, чому велика кількість переміщень здійснюється на ті території, які мали б відштовхувати мігрантів.

Для цього застосовують мезо-теорії міжнародної міграції, які пояснюють дані розбіжності за допомогою двох понять: системи та мережі. Вважається, що міграція виникає у міграційній системі, тобто у групі країн, які пов'язані економічними, політичними та культурними зв'язками, а також міграційними потоками. У такому випадку чинником, який провокує міграційний рух, є не набір макроекономічних показників, а відносини між двома територіями.

Мережі – це сукупність індивідумів або груп (реальних і потенційних мігрантів, їх сімей, соціальних чи релігійних груп тощо) та множинних соціальних і символічних зв'язків, що поєднують їх. Сформовані мережі можуть істотно впливати на напрямок міграційних потоків та їх обсяги, створюючи передумови для руху людей, наприклад, контакти, інформація, соціальна та економічна підтримка [4, с. 3]. Таке явище реалізується завдяки процесу діджиталізації, цифрової трансформації, що стосується перетворень, спричинених масовим прийняттям цифрових даних та технологій, адже повідомлення мігранта, надіслане у країну походження, є підтвердженням успішного перетину кордону у певному місці, легальним чи нелегальним шляхом. У Європі даного виду повідомлення автоматично сприяють активізації руху біженців та шукачів притулку на Балканському шляху [5].

Мезо-теорії менш схильні для окреслення примусових переміщень, хоча допомагають пояснити вибір дестинації біженцями – системи і мережі можуть зробити простішим доступ до певних місць або забезпечити захист на їх території.

Мікро-теорії зосереджуються на факторах, що впливають на індивідуальні рішення щодо міграції, вказуючи, як потенційні мігранти зважують втрати та переваги міграції. Втрати включають фінансові та психологічні ресурси, інвестовані у переміщення та інтеграцію в країну призначення, тоді як вигоди охоплюють підвищення заробітної плати чи фізичну безпеку. Мікро-теорії часто спираються на теорію раціонального вибору, що робить низку суперечливих припущень про те, як і чому люди приймають рішення [6, с. 195].

Така типологія теорій, на нашу думку, забезпечує доволі широку основу і є корисною для глибшого вивчення міжнародної міграції, а також дає можливість диференціювати різні категорії мігрантів, а саме шукачі притулку, біженці, трудові мігранти. У Таблиці 1.2. наведені такі категорії, як «шукач притулку», «біженець», «трудова мігрантка», їх особливості та характеристика.

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика різних категорій мігрантів

	<i>Шукач притулку</i>	<i>Біженець</i>	<i>Трудовий мігрант</i>
<i>Основне поняття</i>	Мігрант, який шукає міжнародного захисту, що надається у формі статусу біженця, додаткового або тимчасового захисту.	Особа, що зазнає переслідувань у себе на батьківщині з причин етнічного походження, релігії, національності, політичних переконань або приналежності до певної соціальної групи, маючи право на безпеку в іншій країні.	Особа, яка була, є або має пошук або виконання роботи у країні, громадянином якої вона не є, та термін перебування якої обумовлюється видом працевлаштування.
<i>Види (класифікація)</i>	Шукачі притулку, які подають заяву вперше та ті, які після відхилення заяви та апеляції, подають її знову	Мандатні біженці, біженці у русі, біженці де факто, біженці сюр плас	Прикордонний трудовий мігрант, сезонний працівник, контрактний працівник
<i>Формальне визначення</i>	Заява про надання притулку й захисту, та очікування на рішення	Надання статусу біженця у разі позитивного розгляду заяви	Дозвіл на в'їзд, перебування та оплачувана робота
<i>Особливості</i>	Пошук захисту від переслідувань та серйозних порушень прав людини в іншій країні, проте відсутнє юридичне визнання як біженця, очікування на рішення про притулок	Втеча з власної країни через ризик серйозних порушень прав людини та переслідування, власний уряд не може або не захистить їх від цих небезпек.	Свідомий, добровільний вибір залишити свою країну, та можливість повернення у безпеці
<i>Переміщення</i>	За межі Батьківщини	За межі Батьківщини	У середині країни та за її межами

Джерело: розроблено автором за даними [1, 2, 3].

Основні форми міграції:

— постійна міграція – ця форма міграції переважала до Першої світової війни і характеризувалась тим, що багато людей залишилося у країнах для постійного проживання у США, Канаді, Австралії назавжди;

— міграція часу, що забезпечує повернення мігранта додому після закінчення певного терміну; у зв'язку з цим слід зауважити, що сучасна міграція робочої сили набуває ротаційного характеру;

— нелегальна міграція, яка досить сприятлива для бізнесменів країни імміграції та створює оригінальний резерв дешевої робочої сили, необхідної для них.

Міжнародна міграція робочої сили є однією з об'єктивних основ становлення інтегрованої міжнародної системи. Водночас проблема вільної міграції є найбільш небезпечною для урядів як у політичному, так і в соціальному аспекті.

Етнічні та релігійні забобони та пряма економічна загроза інтересам окремих груп, які бояться конкуренції з боку іммігрантів, роблять цю проблему занадто пікантною. Тому під час реалізації міграційної політики дуже важливо знати природу та загальні економічні та соціальні наслідки.

По-різному спрямовані потоки робочої сили, які перетинають національні кордони, формують міжнародний ринок праці, що функціонує у взаємозв'язку з ринками капіталу, товарів і послуг. Іншими словами, міжнародний ринок праці існує у формі міграції робочої сили.

Підсумовуючи, можемо зробити висновок, що макро-теорії пропонують розуміння чинників, які ініціюють примусові переміщення. Мезо-теорії пояснюють наявність добровільної міграції і причини виїзду з певних територій. Вони також окреслюють вибір дестинації як для добровільної міграції, так і для примусових переміщень. У свою чергу, мікро-теорії показують, як макро- та мезо-фактори впливають на індивідуальні рішення про переїзд.

1.2. Концепція коронакризи у теорії світових криз

У міру еволюції суспільства криза – це будь-яка подія чи період, що характеризується яскраво вираженою нестабільністю та зростанням невизначеності, призводить або може призвести до небезпечної ситуації та суперечливості (економічної, політичної, ідеологічної, військової тощо), зачіпаючи фізичну особа, групу осіб або все суспільство. Кризи – це негативні зміни в людських або екологічних справах, особливо, коли вони відбуваються різко, майже без попередження.

У кризових ситуаціях суспільство перебуває в постійному стані тривоги та невпевненості у завтрашньому дні, страху чи навіть паніці, безладному стані

економіки, вираженні порушення необхідної кореляції бізнесу. Утім, початок кризи знаменує собою початок якісних змін в економіці для нового піднесення економічної діяльності. На початку дев'ятнадцятого століття типовими були кризи невиробництва, спричиненими природними явищами (посуха, повені) або соціально-політичними особливими обставинами (епідемії, війни).

Не існує чіткої типології криз, однак розрізняють економічні кризи, кризи навколишнього середовища (екологічні катастрофи, стихії лиха, вимирання зникаючих видів тварин та рослин), міжнародні кризи та особистісні.

Економічна криза – це фаза економічного циклу, в якій утворюється відносний надлишок товарів щодо обмеженої купівельної спроможності населення, що призводить до зменшення виробництва, банкрутства, безробіття. Фінансова криза – це прояв економічної кризи, що відображає недовіру до фінансової системи, значне зменшення обсягу операцій на фондових біржах, порушення ринкових механізмів, фондовий ринок є діловим барометром економіки, що займається бізнесом різних розмірів і з різних секторів.

На сьогодні діючими кризами, які мають як глобальний, так і локальний характер, залишаються:

- світовий голод, бідність, глобальне потепління, тероризм;
- громадянські війни в Ємені, Сирії, Лівії;
- ізраїльсько-палестинський конфлікт, опосередкований конфлікт між Іраном і Саудівською Аравією, територіальні суперечки в Південно-Китайському морі, українська криза, індо-пакистанські війни та конфлікти, Північна Корея та зброя масового знищення;
- корейський конфлікт, криза у Венесуелі, геноцид народу рогінджа, культурний геноцид уйгурів;
- особистісні кризи, включаючи проблеми психічного здоров'я;
- криза реплікації;
- криза COVID-19.

Окрім того, варто виокремити й міграційну кризу, зокрема кризу біженців, що впродовж останніх кількох років додалася в Європейському союзі

до проблем внутрішньополітичного лідерства та солідарності, стабільності єдиної валюти й економічного зростання; криза, яка є найбільшою після Другої світової війни. Криза біженців стала наріжним каменем та виявилася непереборним завданням для ЄС через відсутність послідовної імміграційної політики та політичної невизначеності.

Поняття «європейська міграційна криза» і «європейська криза біженців» набули широкого поширення саме у 2015 році після того, як в Середземному морі потонули п'ять судів, на яких в Європу прямували майже 2000 мігрантів; загальна кількість загиблих склала тоді понад 1200 осіб.

У цілому, міграційний потік, який сколихнув Європу навесні 2015 року, вирізнявся масштабами та особливими причинами – громадянські війни на Близькому Сході та в Афганістані. У першу чергу, від воєнних конфліктів тікали сирійці та іракці, – до кінця 2015 року на теренах Європи опинилось понад 800 тис. осіб, і був прокладений один із маршрутів через Туреччину і Грецію, а тоді – через Угорщину, Австрію і Німеччину, що дало змогу біженцям рухатись далі територією ЄС. Основними регіонами-донорами таких мігрантів є Західна і Південна Азія, Африка і Західні Балкани [7].

Однак ще актуальнішою в наш час є криза COVID-19, так звана «коронакриза», що сколихнула весь світ та поширилась у всі куточки нашої планети, а між кризовими явищами можна прослідкувати причинно-наслідковий зв'язок. Наприклад, спалах нового корона вірусу COVID-19 у січні 2020 року спершу отримав класифікацію екстремальної ситуації, яка швидко переросла у природну кризу. Тоді це спричинило економічні та психологічні кризи, від яких люди по всьому світу страждають сьогодні [8].

Наслідок коронакризи, котрий ми можемо бачити вже сьогодні – масштабний удар для глобальної економіки. Якщо у 2008 році фінансова криза розпочалася зі зривів на ринку нерухомості та фінансових ринків США і поширилась лише після певної затримки часу, то пандемія COVID-19 має більш радикальний та різкий ефект. Коронакриза негайно і повністю вивела з ладу економіки держав – одночасно випаровуючи попит і пропозицію. Закриття

заводів, спочатку в Китаї, призвело до пересихання ліній постачання, зріс рівень безробіття, працівники втратили доходи, а споживання зменшилось.

Пандемія COVID-19 вражає багато галузей промисловості сильніше, ніж фінансова криза 2008 року, і більшості галузей знадобиться більше часу, щоб відновити свої втрати. Туризм майже зупинився через закриття кордонів, карантинний режим та заборону на в'їзд. Ділові поїздки та відпустки змінили формат, адже відеоконференції замінюють очні ділові зустрічі [9].

Однак коронакриза стосується не лише економіки, а й основи прав людини: права на життя та права на здоров'я.

Хоча ці права закріплені в багатьох правових документах у всьому світі, наразі вони знаходяться в надзвичайній небезпеці. Тому вирішальне значення мають скоординовані дії на рівні держави, міждержавних угруповань, світових організацій для забезпечення збереження людських життів, розширення доступу до медичного обладнання та підтримки, де це найбільш необхідно.

Тож коронакриза поєднала у собі одночасно не одну проблематику: загроза людським життям, глобальний економічний занепад, вимушене обмеження прав людей у пересуванні, криза медицини.

Для подолання соціально-економічного впливу кризи COVID-19 країнам необхідно дотримуватись наступних рекомендацій:

- стимулювати економіку та зайнятість населення;
- підтримувати підприємства, зокрема малий та середній бізнес, забезпечивши фінансовими, податковими та іншими пільгами;
- у контексті міжнародної міграції особливу увагу приділити такій групі, як трудові мігранти, зокрема тим, хто зайнятий у важливих секторах економіки, будівництві, виробництві, сільському господарстві для уникнення диспропорцій;
- дбати про захист працівників на робочому місці, активно фінансувати сектор охорони здоров'я, створення та підтримка соціальних систем захисту населення.

РОЗДІЛ 2.

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

2.1. Оцінка впливу COVID-19 на реципієнтів міжнародних міграційних потоків

У 2020 році пандемія COVID-19 різко вплинула на всі форми мобільності людей, включаючи міжнародну міграцію. Закриття національних кордонів змусило сотні тисяч людей скасувати або відкласти плани виїзду за кордон. Сотні тисяч мігрантів опинились у справжній скруті, не маючи можливості повернутися до своїх країн, інші ж були змушені повернутися на батьківщину раніше, ніж планувалося.

Хоча пандемія COVID-19 спричинила серйозні порушення міграційних потоків у 2020 році, кількість міжнародних мігрантів за останні два десятиліття значно зросла. Кількість осіб, які проживають за межами країни походження, досягла 281 мільйона в 2020 році, що приблизно дорівнює чисельності всього населення Індонезії, четвертої за чисельністю населення країни світу. У період з 2000 по 2010 рік кількість міжнародних мігрантів у всьому світі зросла майже на 48 мільйонів, ще 60 мільйонів додалося між 2010 і 2020 роками. Значна частина цього збільшення відбулася за рахунок міграції робочої сили та міграції членів сім'ї. Зросла й кількість біженців та шукачів притулку, однак останні становлять порівняно невелику частку – 12% від загальної кількості міжнародних мігрантів у всьому світі. У свою чергу, кількість міжнародних мігрантів становлять менше 4% всього населення світу. Хоча частка міжнародних мігрантів відносно невелика, однак вона постійно зростає впродовж останніх двох десятиліть [10].

Діаспори сприяють розвитку своїх країн походження шляхом стимулювання іноземних інвестицій, торгівлі, доступу до технологій та фінансової інклюзії. Однак, за прогнозами Світового банку, пандемія COVID-19 може зменшити обсяг грошових переказів, що надсилаються в країни з

низьким та середнім рівнем доходу, з 548 млрд дол. США у 2019 р. до 470 млрд дол. США у 2021 р., зменшившись на 78 млрд дол. США, або 14% [10]. Адже грошові перекази, що надсилаються мігрантами, також покращують засоби існування сімей та громад у країнах походження за рахунок інвестицій в освіту, охорону здоров'я, санітарію, житло та іншу інфраструктуру. Для багатьох країн скорочення грошових переказів, ймовірно, матиме серйозні фінансові та соціальні наслідки, що разом із скороченням інших міжнародних фінансових потоків через пандемію потребуватиме розробки та імплементації національних стратегій та міжнародного співробітництва для пом'якшення даних наслідків.

COVID-19 криза мала безпрецедентні наслідки для міграційних потоків. До пандемії постійні міграційні потоки до країн ОЕСР становили 5,3 мільйона в 2019 році, аналогічні показники були у 2017 і 2018 роках з понад 5 мільйонами записів, зафіксованих в ОЕСР.

Після початку пандемії майже всі країни ОЕСР обмежили в'їзд для іноземців. Як результат, видача нових віз та дозволів у країнах ОЕСР в першій половині 2020 року впала на 46% порівняно з тим самим періодом 2019 року. Це найбільше падіння за всю історію. У другому кварталі падіння становило 72% (Додаток А, Рис. А.1). Є сильні ознаки того, що мобільність деякий час не повернеться до попередніх рівнів. Адже тенденції міжнародної міграції змінюються у відповідності до нових умов.

Тому спостерігаються такі її особливості під час кризи COVID-19:

- слабкий попит на робочу силу;
- стійкі суворі обмеженнями на поїздки;
- широке використанням дистанційної роботи серед висококваліфікованих робітників та дистанційного навчання студентами.

Трудящі-мігранти опинились на передовій кризи. Вони складають значну частку медичної робочої сили ОЕСР, це кожен четвертий лікар в ОЕСР та кожна шоста медсестра. У багатьох країнах ОЕСР понад третину робочої сили в

інших ключових секторах, таких як транспорт, прибирання, виробництво продуктів харчування та ІТ-послуги, становлять іммігранти.

Крім того, мігрантам необхідно прагнути працювати у сферах циркулярної економіки. Робочі місця, представлені стратегією «застосування цифрових технологій», відносяться до сфер, що найшвидше зростають, та мають великий потенціал у майбутньому, забезпечуючи цифрову інфраструктуру для розумних міст, ефективного застосування ключових видів діяльності та інновацій у циркулярній економіці [11].

Однак мігранти, зайняті в інших секторах, стикаються з важкими проблемами на ринку праці. Значна частина прогресу за останні десятиліття в рівні зайнятості серед іммігрантів була знищена пандемією. У всіх країнах, для яких є дані, рівень безробіття іммігрантів збільшився більше порівняно з працівниками, народженими у приймаючій країні. У Швеції майже 60% початкового зростання безробіття припало на іммігрантів.

Враховуючи невизначеність щодо ситуації найближчим часом, ще рано оцінювати вплив на іммігрантів та їх роль для приймаючих країн, але наявні факти чітко свідчать про непропорційний вплив. Іммігранти особливо постраждали в країнах Південної Європи, Ірландії та Австрії, де рівень зайнятості зменшився щонайменше на 4 відсоткові пункти, а це щонайменше вдвічі більше, ніж у їхніх колег, які є корінними жителями (Рисунок 2.1).

Серед винятків щодо зниження рівня зайнятості іммігрантів є Великобританія, Нідерланди, Фінляндія та Чеська Республіка.

Окрім трудових мігрантів, з проблемами стикаються й інші категорії міжнародних мігрантів – біженці та шукачі притулку. Війни, катаклізми, стихійні та інші лиха продовжуються, однак через пандемію країни-реципієнти перестали приймати такі категорії мігрантів. Порти в багатьох країнах залишаються закритими, а деякі країни вимагають від усіх громадян третіх країн самоізоляції або надання негативного тесту на COVID-19 після прибуття. Це вимоги, які багато людей, які шукають безпеки в приймаючих країнах, не можуть виконати. Кількість заяв про вислання на кордонах зростає.

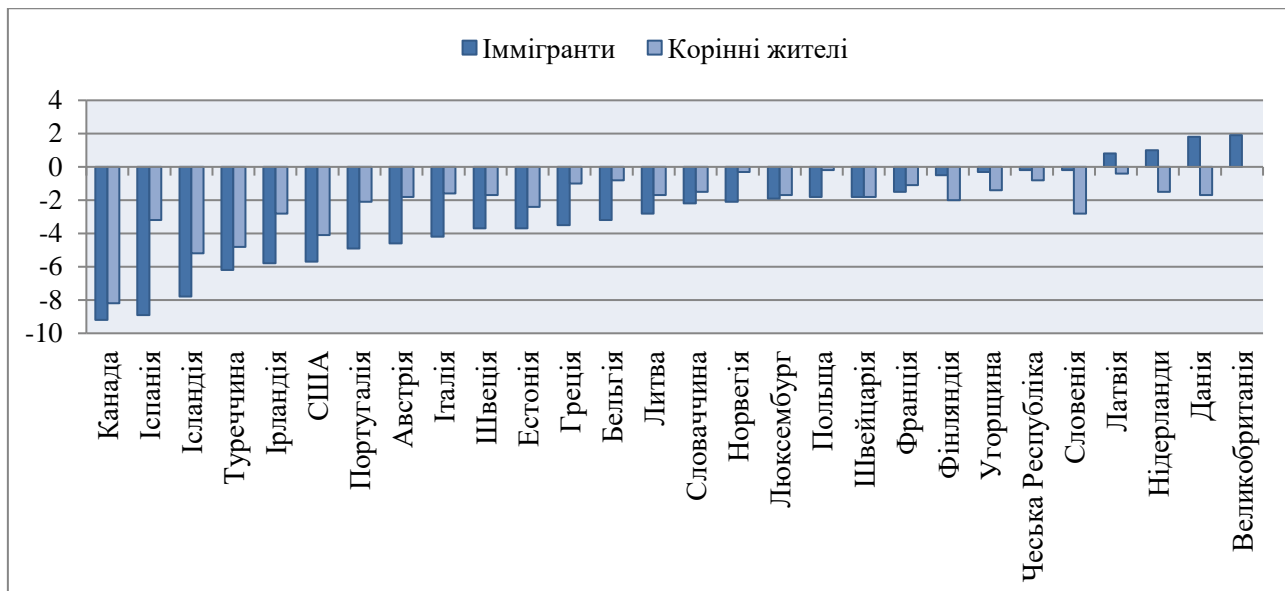

Рис. 2.1. Зміна рівня зайнятості між 2 кварталом 2019 року та 2 кварталом 2020 року за місцем народження

Джерело: розроблено автором за даними [12].

На основі даних Департаменту з економічних та соціальних питань ООН можемо зробити висновок, що кількість міжнародних мігрантів знизилась у 2020 році в порівнянні з попереднім у таких країнах, як Південна Африка (-32,28%), Малаві (-22,73%), Об'єднана Республіка Танзанія (-16,33%), Ефіопія (-13,37%), Ліван (-8,11%), Пуерто-Рико (-7,38%), а також значне зниження не відносних, а абсолютних показників спостерігається в Індії, Венесуелі, Великобританії, Швейцарії.

Натомість інші країни демонструють значне зростання обсягів міжнародних мігрантів. Найбільшою мірою зросли показники Південної Америки – на 32,44%, чому сприяло зростання кількості міжнародних мігрантів в Еквадорі, Чилі, Колумбії, Перу, Бразилії. Протягом 2020 року на 2,63 млн зріс обсяг міжнародних мігрантів у Німеччині, на 0,74 млн осіб в Іспанії, на 0,56 млн осіб у Республіці Кореї (Додаток Б, Табл. Б.1).

Для того, аби з'ясувати, чи зміна обсягів міграційних переміщень вплинула на економіку країн-реципієнтів, нами була проведена оцінка впливу міжнародних потоків мігрантів на приймаючі країни протягом пандемії COVID-19. Для цього ми застосували кореляційно-регресійний аналіз та

відповідну регресійну модель у програмному середовищі STATISTICA 12. Регресія як кількісний метод обчислення відображає кореляційний зв'язок результативної (залежної) змінної і пояснюючої (незалежної) змінної.

У нашому випадку незалежною змінною є кількість міжнародних мігрантів, що знаходиться у країні-реципієнті у 2020 р., році, що найповніше характеризується коронакризою; тоді як залежним фактором є номінальний показник ВВП країни-реципієнта у 2020 р., оскільки ВВП є найбільш загальним показником кінцевого результату економічної діяльності в національній економіці країни в цілому. Для даного аналізу спостереженнями було обрано 50 країн зі всіх регіонів світу; це країни, у котрих відбулись найбільш значні зміни в обсягах потоків міжнародних мігрантів у своєму регіоні (країни зі значним зростанням кількості мігрантів виділені зеленим кольором, а із зменшенням – оранжевим), що також відображено у Додатку Б, Таблиці Б.1.

Для початку проведено аналіз впливу факторної ознаки, кількості міжнародних мігрантів у приймаючій країні, на результуючу (ВВП країни). Значення коефіцієнта парної кореляції вище 0,5 говорить про високий рівень залежності між рівнями результуючої та факторної ознак, у нашому випадку дане значення становить 0,934 (кореляційна матриця наведена у Додатку В, Рис. В.1). Аналіз проведений на основі даних Додатку Б, Таблиці Б.1.

Наступним кроком є побудова лінійної регресії, результати котрої відображено на Рисунку 2.2.

		Regression Summary for Dependent Variable: ВВП країни (номінальний показник)					
		R= ,93426091 R ² = ,87284344 Adjusted R ² = ,87019435					
		F(1,48)=329,49 p<0,0000 Std.Error of estimate: 1088E3					
		b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(48)	p-value
N=50	Intercept			-268100	171290,1	-1,56518	0,124110
	Кількість міжнародних мігрантів у країні-реципієнті, 2020 р.	0,934261	0,051469	0	0,0	18,15179	0,000000

Рис. 2.2. Результат побудованої лінійної моделі

Джерело: розроблено автором.

Згідно аналізу визначення параметрів та якості моделі можемо зробити наступні висновки:

— коефіцієнт кореляції становить 0,934 (R), тому ми можемо говорити про адекватність даної моделі, оскільки значення наближається до 1; крім того,

це свідчить про пряму кореляцію: зі зростанням обсягів міжнародних мігрантів ВВП приймаючої країни зростає, а зі зниженням потоку – знижується;

— про адекватність даної моделі свідчить і p -value, що становить 0,00;

— коефіцієнт детермінації (R^2) набуває значенням 0,873. Коефіцієнт показує, яка частка даних, побудованих за допомогою моделі, відповідає реальним даним. Різниця між одиницею і значенням коефіцієнту детермінації називається залишками. Такий результат свідчить про те, що обсяг міжнародного міграційного потоку має значний вплив на економіку приймаючої країни, однак варто враховувати й інші чинники, що впливають на зміну ВВП, що цілком пояснюється превентивними заходами поширення пандемії COVID-19 та політикою країни-реципієнта.

Високу якість побудованої моделі та відповідність модельних значень фактичним доводить графік даної лінійної функції (Додаток В, Рис. В.2). Сполучені Штати Америки залишались на сьогоднішній день найбільшою країною призначення міжнародних мігрантів, у 2020 році їх було 51 мільйон, що дорівнює 18 % [10] від усіх міжнародних мігрантів світу, саме тому на графіку США значно вирізняються.

Таким чином, нами з'ясовано, що на економіку країн-реципієнтів міжнародних мігрантів, зокрема на зростання чи спадання показників ВВП, прямо пропорційно впливають зміни обсягів їх потоків. Так, існують й інші соціально-економічні та політичні причини зміни показників у період коронакризи, однак неможливо ігнорувати значний внесок міжнародних мігрантів у добробут приймаючих країн.

2.2. Вплив коронакризи на регіональну структуру міжнародних міграційних потоків

На даному етапі ще занадто рано розуміти всю ступінь впливу пандемії на міграційні тенденції, однак нинішні основні моменти вказують на те, що коронакриза значно зменшила кількість міжнародних мігрантів у порівнянні з прогнозованими; приблизні оцінки свідчать про зниження цих потоків на 27% у

порівнянні з аналізами, що надавались до пандемії COVID-19. Хоча фактична кількість міжнародних мігрантів у порівнянні з 2019 р. зросла з 272 млн осіб до 281 млн осіб у 2020 р. [13], саме коронакриза та заходи країн завадили ще більшою мірою вплинути на тенденцію зростання очікуваних обсягів переміщень. Зміна потоків міжнародних мігрантів відображає зростаючу диверсифікацію економічних можливостей, доступних трудящим-мігрантам, і передбачає більшу конкуренцію, з якою країни призначення зіткнуться у залученні мігрантів у майбутньому, особливо це стосується висококваліфікованих мігрантів.

Міжнародні міграційні процеси станом на 2020 р. забезпечуються більшою або меншою мірою завдяки таким регіонам та країнам-донорами мігрантів:

- Європа – 63 млн мігрантів, або 23% від загальної кількості;
- Центральна та Південна Азія – 51 млн мігрантів;
- Латинська Америка та Кариби – 43 млн мігрантів;
- Східна та Південно-Східна Азія – 38 млн мігрантів;
- Північна Африка та Західна Азія – 38 млн мігрантів;
- Африка на південь від Сахари – 28 млн мігрантів;
- Північна Америка – 4 млн мігрантів;
- Океанія – 2 млн мігрантів [10].

Детальний пропорційний розподіл міжнародних мігрантів за країнами походження та їх регіонами станом на 2020 р. відображений на Рисунку 2.3.

Топ-10 країн походження міжнародних мігрантів за регіонами та їх зміна у загальній структурі країн-донорів міжнародних мігрантів протягом 2000 та 2020 років наведена у Додатку Г, Рисунку Г.1.

Для того, щоб з'ясувати, якою на сьогодні, у час пандемії, є міграційна структура, нами був застосований кластерний аналіз для класифікації регіонів світу за обсягом міжнародних мігрантів у 2020 році та тенденцією зростання чи спадання їх кількості за період коронакризи на основі зведених даних, відображених у Додатку Г, Таблиці Г.1.

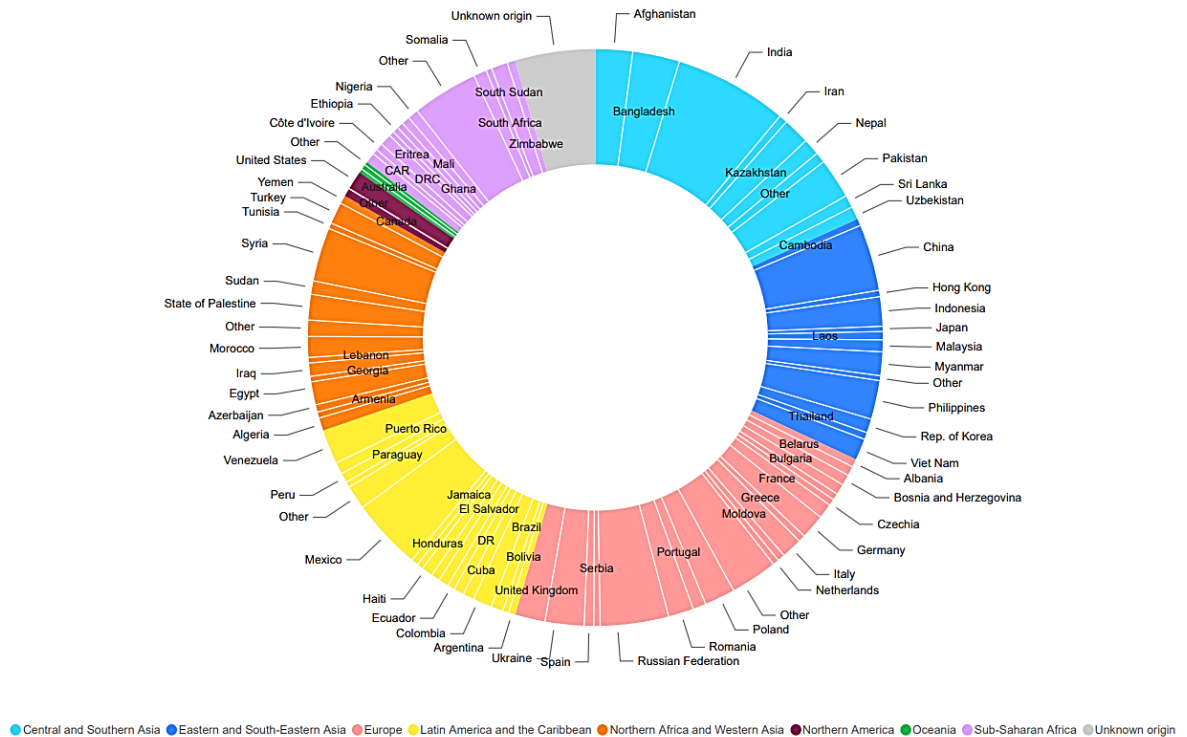

Рис. 2.3. Країни-донори міжнародних мігрантів, 2020 р.

Джерело: [10].

Типовим результатом такої кластеризації є ієрархічне дерево, побудова так званої дендрограми (вертикальної). Дендрограма описує близькість окремих точок і кластерів один до одного, представляє в графічному вигляді послідовність об'єднання (поділу) кластерів. Остаточо, на останньому кроці всі об'єкти об'єднуються разом, а вертикальні осі представляють відстань об'єднання.

У даному аналізі використано метод Евклідової відстані, що обчислюється по вихідним, а не за стандартизованими даними. Перевагою даного методу є те, що відстань між двома об'єктами не змінюється при введенні в аналіз нового об'єкта, який може виявитися викидом.

У результаті загреговано 5 кластерів, що складаються з все більш розрізнених елементів (Рисунок 2.4).

Інтерпретуємо отримані результати: кластери й справді виокремлені за спільними ознаками, а саме кількістю міжнародних мігрантів у регіоні у 2020 році та/або тенденціями до зростання та спадання їх обсягів, що відбулись протягом 2019-2020 рр.

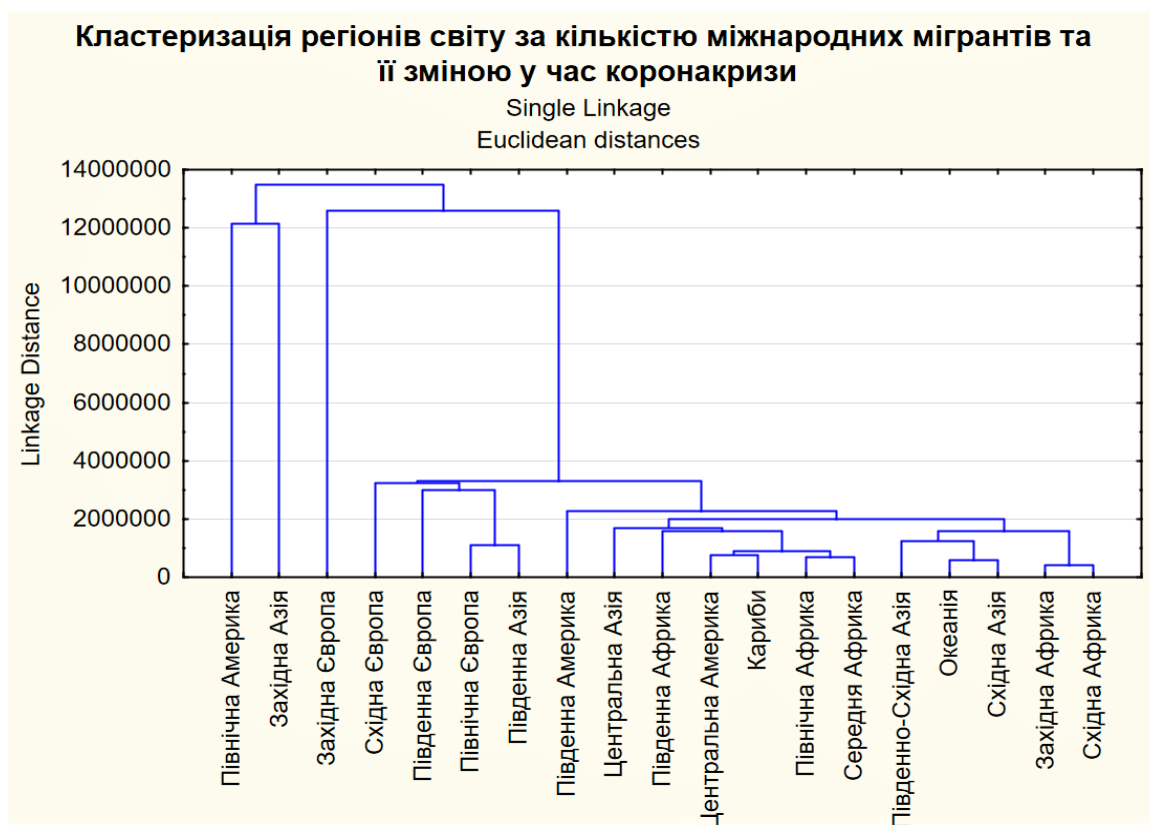

Рис. 2.4. Графічні результати кластерного аналізу

Джерело: розроблено автором.

До першого кластеру віднесемо такі регіони, як Північна Америка, Західна Азія та Західна Європа – це регіони з найбільшою кількістю міжнародних мігрантів: 58,7 млн, 46,6 млн та 33,3 млн мігрантів відповідно. У кожному з цих регіонів спостерігається тенденція зростання кількості мігрантів за час корона кризи. На такий результат найбільшою мірою вплинули такі країни, що належать даним регіонам, як США (50,6 млн мігрантів регіону), Канада (8 млн), Саудівська Аравія (13,5 млн), Туреччина (6 млн), Німеччина (15,8 млн), Франція (8,5 млн) та інші.

До другого кластеру віднесемо такі регіони, як Східна, Південна, Північна Європа, а також Південна Азія, у котрих кількість міжнародних мігрантів варіюється від 13,8 до 20,8 млн міжнародних мігрантів. Найбільшою мірою на об'єднання цих регіонів в один кластер вплинули показники обсягів міжнародних мігрантів Росії (11,6 млн), України (5,0 млн), Білорусі (1,1 млн), Іспанії (6,8 млн), Італії (6,4 млн), Греції (1,3 млн), Португалії (1,0 млн), Швеції

(2,0 млн), Індії (4,9 млн), Пакистану (3,3 млн), Ірану (2,8 млн), Бангладешу (2,1 млн).

До третього кластеру належать Центральна Азія, Південна Америка та Південна Африка. З одного боку, ці регіони є найбільш диверсифікованими за кількістю приймаючих мігрантів та тенденціями до зростання чи спадання їх кількості. Центральна Азія у 2020 р. налічує 5,6 млн міжнародних мігрантів та їх приріст на 0,37% за даний рік, Південна Америка – 10,9 млн осіб та найбільше у світі зростання серед регіонів у 32,44%, Південна Африка – 3,1 млн міжнародних мігрантів та найбільший спад їх кількості – -30,27% у період коронакризи. Однак дані регіони більшою мірою об'єднані в один кластер не через тенденцію зростання чи спадання обсягів мігрантів, а урівноважені завдяки методу Евклідової відстані.

На значне зростання кількості міжнародних мігрантів у регіоні Південна Америка (+2,7 млн осіб) у час корона кризи вплинули показники Колумбії (+763 тис. осіб), Чилі (+705 тис. осіб), Перу (+442 тис. осіб), Еквадору (+403 тис. осіб) та інших. Максимальне зниження обсягів кількості міжнародних мігрантів серед інших регіонів світу у Південній Африці (-1,4 млн осіб) найбільшою мірою спричинене тенденцією спадання у країні Південна Африка (-1,4 млн осіб).

Інші два кластери не характеризуються значною відстанню між досліджуваними об'єктами, тобто регіонами, тому є дещо однорідними. У четвертому кластері знаходяться Кариби, Центральна Америка, Північна та Середня Африка: дані регіони споріднені як за схожістю у сукупній кількості мігрантів, так і її зміною за час пандемії COVID-19.

П'ятий кластер також характеризується однорідністю за двома показниками, однак їх поєднує на порядок вища кількість міжнародних мігрантів (7,5-10,6 млн осіб), ніж 4 кластер (1,6-3,8 млн осіб). До п'ятого кластеру належать Східна та Південно-Східна Азія, Океанія, а також Східна та Західна Африка.

Зміна кількості мігрантів у всіх регіонах світу, що відбулась за час коронакризи, а саме з 2019 по 2020 роки відображена на Рисунку 2.5.

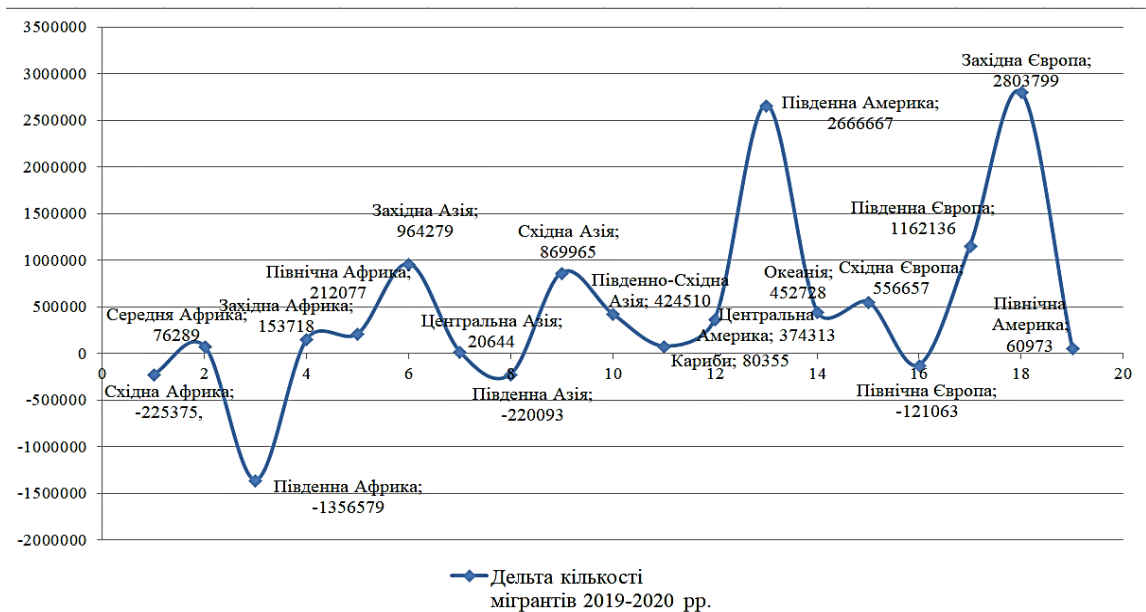

Рис. 2.5. Зміна кількості мігрантів у всіх регіонах світу за час коронакризи, 2019-2020 рр.

Джерело: розроблено автором за даними [10, 14].

Таким чином, пандемія COVID-19 значно вплинула на міжнародну мобільність людей, зокрема на обсяги потоків міжнародних мігрантів. Очікувані обсяги міжнародних мігрантів не були досягнуті, адже через карантинні заходи міжнародні мігранти були змушені залишитись у приймаючій країні, або змінити вектор своїх переміщень в інші регіони світу, чи навіть повернутись на батьківщину. Дії урядів, закриття кордонів, транспортні обмеження, вимоги щодо 14-денної самоізоляції, втрата робочих місць, безумовно, вплинули як на мобільність мігрантів, так і, відповідно, на регіональну структуру міжнародних міграційних потоків. А ті країни, які, в умовах корона кризи, навпаки, полегшували процедури в'їзду для такої категорії як трудові мігранти, зокрема сезонні працівники та мігранти, зайняті в основних секторах економік країн-донорів, або не вводили жорсткіших, у порівнянні з іншими країнами, карантинних заходів, та все-таки, домоглись того, що у їх регіонах кількість міжнародних мігрантів зростає.

РОЗДІЛ 3.

НАСЛІДКИ ПАНДЕМІЇ COVID-19 ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ, ТА ЇХ ВПЛИВ НА РЕГІОНИ УКРАЇНИ

COVID-19 зупинив життя в Україні, поставивши багатьох трудових мігрантів перед складним вибором: залишатися за кордоном і працювати в небезпечних умовах; втратити роботу і сидіти на карантині, безробітним, в чужій країні; або повернутися додому там, де немає роботи.

Грошові перекази від працівників-мігрантів є важливим джерелом доходу для України. Сім'ї трудящих-мігрантів покладаються на гроші, які направляються додому для забезпечення їх безпосередніх потреб від їжі та житла до освіти та охорони здоров'я. Поточне уповільнення бізнесу та майбутня рецесія можуть негативно вплинути на заробіток трудящих-мігрантів. Існує ймовірність, що сім'ї та громади, які залежать від грошових переказів, відчуватимуть ефект "зниження витрат" та "нижчого споживання", що створить економічні проблеми в громадах походження.

Незважаючи на весняну хвилю повернення мігрантів та подальші труднощі у своїх країнах працевлаштування, українські трудові мігранти продовжують робити все можливе та неможливе для утримання своїх сімей.

Трудова міграція є головним інструментом грошових переказів. Так, приватні перекази у 2020 році (12121 млн дол. США) зросли на 1,68% у порівнянні з 2019 роком (11921 млн дол. США): вони складаються з чистої оплати праці міжнародних мігрантів та приватних трансфертів (Таблиця 3.1). Чиста оплата праці – це та частина заробітку членів родини за кордоном, що надсилається домашньому господарству на територію своєї економіки, та становить різницю між оплатою праці мігранта та його витратами у країні-реципієнті. Перекази здійснюються офіційними та неофіційними каналами.

Усупереч попереднім прогнозам щодо суттєвого зменшення приватних грошових переказів через кризу коронавірусу (Світовий банк передбачав щорічне зниження на 14%) протягом січня-серпня 2020 року, в Україні

зменшення становило лише 6,4% [16], однак дані статистики зовнішнього сектору НБУ свідчать про річне зростання обсягів грошових переказів міжнародних мігрантів в Україну.

Таблиця 3.1

Обсяги приватних грошових переказів в Україну, млн дол. США

Показники	Рік		
	2018	2019	2020
Чиста оплата праці (ЧОП)	7911	8907	8796
Приватні трансферти (ПТ)	3200	3014	3325
Приватні перекази (ЧОП+ПТ)	11111	11921	12121

Джерело: розроблено автором за даними [17].

Попередні прогнози надавались у зв'язку із закриттям українських кордонів навесні 2020 р., та поверненням мільйонів трудових мігрантів додому. Справді, найбільше зниження іноземних приватних грошових переказів з початку введення карантинних заходів спостерігалось у березні, квітні та травні, що відображено на Рисунку 3.1.

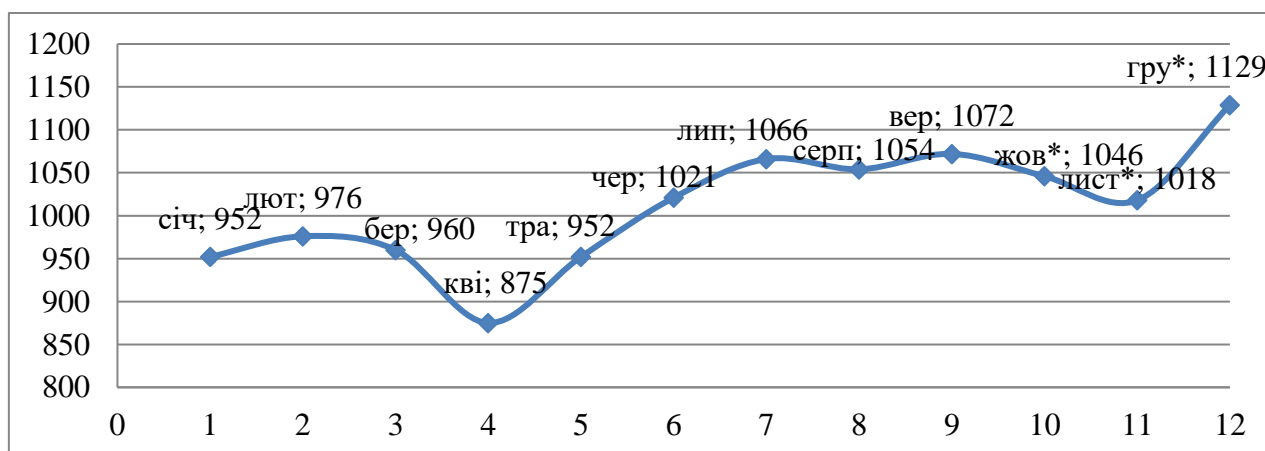

Рис. 3.1. Динаміка обсягів приватних грошових переказів в Україну за місяцями 2020 року, млн дол. США

Джерело: розроблено автором за даними [17].

З 2015 року, часу, коли Національний банк України, почав вести статистику, найбільші обсяги приватних грошових переказів здійснюються з таких країн, як Польща, Росія, Чеська Республіка, США, Сполучене Королівство. Польща займає лідируючі позиції з 2016 року по сьогодні.

З 2015 р. по III квартал 2020 р. українці перевели з Польщі понад 16,1 млрд дол. США.

Аналізуючи обсяги приватних грошових переказів за час пандемії COVID-19, протягом I-III кварталів 2020 року вони становили 8928 млн дол. США. У розрізі основних країн-реципієнтів українських мігрантів, серйозних структурних зрушень не відбулось, – 27,5% становили перекази з Польщі, 9,7% – з Росії, 8,6% – з Чеської Республіки, 8,0% – з США, 7,2% – зі Сполученого Королівства. Дані щодо обсягів приватних грошових переказів в Україну за основними країнами (топ-20) наведені у Додатку Д, Таблиці Д.1.

Оскільки у час коронакризи, на противагу очікуванням, відбулось зростання обсягів грошових переказів протягом 2020 року, зростання становить 17% у порівнянні з 2019 р., то, відповідно, зросли й обсяги переказів фізичних осіб у іноземній валюті в різних регіонах та областях України. Зростання спостерігається у всіх областях країни, а також м. Київ та м. Севастополь. Єдиним винятком є – ВЕЗ «Крим» (-88,6%).

Найбільшою мірою зросли перекази у такі області України, як Закарпатська (+47,7%), Івано-Франківська (+44,6%), Тернопільська (+38,8%), Чернівецька (+37,5%), Волинська (+35,0%), Львівська та Хмельницька (+34,9%), найменше – Черкаська та Харківська (6,4%).

У абсолютному вимірі найбільші обсяги грошових переказів надсилаються у м. Київ та Одеську область (Додаток Е, Таблиця Е.1).

Сім'ї Тернопільщини за час пандемії отримали значно більше коштів, ніж у 2019 р. Так, грошові перекази сприяють розвитку домашніх господарств та руху економіки, людського потенціалу, скороченню рівня бідності та нерівності, надходженню іноземної валюти, однак такі дані свідчать про те, що відбувається відтік робочої сили, у тому числі, висококваліфікованих працівників області.

Прагнення українського уряду обмежити еміграцію зрозуміле – масовий відтік робочої сили може мати негативні наслідки для країни в майбутньому. Мігранти не платять податки в Україні, але отримують певні

форми соціальної допомоги від держави, такі як відпустки по хворобах та вагітності й пологах, компенсації за травми на виробництві, а також пенсії. Іншим питанням, яке викликає занепокоєння, є той факт, що багато українців, які працюють за кордоном, працюють поза кваліфікацією або на низькокваліфікованих роботах.

Проблемою для українців залишається те, що більшість мігрантів за кордоном працює у сферах, які не дозволяють працювати віддалено під час локдауну та інших карантинних заходів, і, крім того, коли бізнес знову відкриється, ймовірно, уряди в країнах призначення віддадуть перевагу найму власних громадян.

Польща найбільше зацікавлена в українських заробітчанах, оскільки більшість із них вже працювали там до пандемії (майже 12% усіх робітників). Дослідження Національного банку оцінює їх внесок у 11% ВВП Польщі між 2014 та 2018 роками [18]. Польща швидко пристосувалася до нових викликів пандемії, дозволивши українцям, чий законний термін перебування закінчився, залишатися в країні законно. Уряд Польщі дозволив видавати робочі візи поштою, полегшуючи працевлаштування іноземних робітників.

У той же час, Україні не вистачає виваженої політики щодо міграції, не кажучи вже про стратегію. У результаті пандемії кількість безробітних досягла півмільйона, згідно зі статистикою Українського державного центру зайнятості, а єдиними активними секторами є логістика, безпека та торгівля. Україні потрібна реальна стратегія заохочення її громадян повертатися, включаючи програми з розвитку промисловості та робочих місць [19].

Враховуючи поточну нестабільну економічну ситуацію в Україні, включаючи високий рівень безробіття та низькі зарплати, українці продовжуватимуть намагатися працювати за кордоном, особливо в межах ЄС. Однак міграційний потік може сповільнитися через епідеміологічну ситуацію в нашій країні та світі. Незважаючи на це, українські мігранти ще більше прагнуть акумулювати свої сили й ресурси та надсилати кошти у всі регіони України, аби подбати про свої сім'ї та родини.

ВИСНОВКИ

Проведене нами дослідження теоретичних підвалин та практичних аспектів міжнародної міграції у час найгострішої проблеми сьогодення – коронакризи, дозволило зробити наступні висновки:

1. Міжнародна міграція сьогодні стала глобальним процесом, який торкнувся населення всіх країн і континентів; міжнародна міграція може бути спричинена як економічними чинниками (вищий рівень життя, заробітної плати, кращі можливості та умови праці), так і неекономічними (соціальні, політичні, екологічні та інші фактори); провідні фахівці, досліджуючи дану проблематику, виділяють три теорії – макро-, мезо- і мікро-, які більш комплексно систематизують типи міграції та окреслюють їх характеристики.

2. Коронакриза, або криза COVID-19 займає одне з провідних місць серед інших актуальних криз сьогодення, наслідком якої є масштабний удар для глобальної економіки; вона характеризується наступними особливостями: слабкий попит на робочу силу, а отже, зниження рівня зайнятості серед мігрантів, рівня доходів їх та їхніх сімей.

3. Для подолання соціально-економічного впливу кризи COVID-19 країнам необхідно стимулювати економіку та зайнятість населення, підтримувати підприємства, зокрема малий та середній бізнес, дбати про захист працівників на робочому місці, а у контексті міжнародної міграції особливу увагу приділити такій групі, як трудові мігранти, зокрема тим, хто зайнятий у важливих секторах економіки, будівництві, виробництві, сільському господарстві.

4. У процесі дослідження нами встановлено, що кількість осіб, які проживають за межами країни походження, хоч і зросла у порівнянні з 2019 р. (272 млн), досягнувши позначки у 281 мільйон в 2020 р., однак коронакриза значно вповільнила інтенсивність переміщень – приблизні оцінки свідчать про зниження цих потоків на 27% у порівнянні з аналізами, що надавались до пандемії COVID-19.

5. Міжнародні трудові мігранти опинились на передовій кризи: вони складають значну частку медичної робочої сили, працюють у таких ключових секторах, як транспорт, прибирання, виробництво продуктів харчування та IT-послуги, а боротьба з COVID-19 виявила актуальність таких мігрантів.

6. Найбільшими регіонами-донорами міжнародних мігрантів є Європа, Центральна та Південна Азія, Латинська Америка та Кариби, найменшими – Північна Америка та Океанія.

7. Регіони-реципієнти об'єднано у 5 кластерів за показниками кількості міжнародних мігрантів у найбільш кризовий період, 2020 р., та за її тенденціями – зміною протягом 2019-2020 рр., – найбільшими регіонами-реципієнтами є Північна Америка, Західна Азія та Західна Європа. Найбільше зростання показників спостерігається у Південній Америці – на 32,44%, найбільший спад – у Південній Африці – на міжнародних 30,27%.

8. Проведено оцінку впливу міжнародних потоків мігрантів на приймаючі країни протягом пандемії COVID-19; згідно сильного регресійно-кореляційного зв'язку, на економіку країн-реципієнтів міжнародних мігрантів, зокрема на зростання чи спадання показників ВВП, прямо пропорційно впливають зміни обсягів їх потоків; так, існують й інші соціально-економічні та політичні причини зміни показників у період коронакризи, однак неможливо ігнорувати значний внесок міжнародних мігрантів у добробут приймаючих країн.

9. Грошові перекази від працівників-мігрантів є важливим джерелом доходу для України; незважаючи на пандемію COVID-19, відбулось зростання обсягів грошових переказів українськими мігрантами, що сприяють розвитку домашніх господарств та руху економіки, людського потенціалу, скороченню рівня бідності та нерівності, надходженню іноземної валюти.

Список використаних джерел

1. Glossary on Migration 2nd edition. *International Organization for Migration*. 2011. URL: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml25_1.pdf.
2. Faist, Thomas (2000), *The Volume and Dynamics of International Migration and Transnational Social Spaces* (Oxford and New York: Oxford University Press).
3. Bilsborrow, Richard E. and Hania Zlotnik (1994), *The Systems Approach and the Measurement of the Determinants of International Migration*, Workshop on the Root Causes of International Migration, Luxembourg, 14-16 December.
4. Christina Boswell *Addressing the causes of migratory and refugee movements: the role of the European Union*. *Institute for Peace Research and Security Policy*. 2002. URL: <https://www.unhcr.org/research/working/3e19ac624/addressing-causes-migratory-refugee-movements-role-european-union-christina.html>.
5. Скавронська І. В., Книш Л. А. Вплив діджиталізації на міжнародні міграційні потоки. *ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН*: матеріал. міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 21 лист. 2019 р.
6. Iryna Skavronska, Liudmyla Knysh *Theories and typologies of international migration*. *Innovation Processes of Economic, Social and Cultural Development: Domestic and Foreign Experiences*: матеріал. 12 міжнар. наук.-практ. конф. молод. учен. і студ., м. Тернопіль, 10-11 кв. 2019 р. Тернопіль, 2019. С. 194-196.
7. Пьер Вимон *Миграция в Европе: преодоление кризиса солидарности*. *Европейский Центр Карнеги*. 09.02.2017. URL: <https://carnegie.ru/2017/02/09/ru-pub-67923>.
8. Зварич Р., Тиш Т. *Управління кризовими ситуаціями та лідерство в умовах коронакризи*. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. № 2. С. 135–147. URL: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/download/1108/1213>.

9. Latest update of our corona economic impact series. *Roland Berger*.
24.04.2020. URL: <https://www.rolandberger.com/en/Insights/Publications/This-crisis-is-different-Comparing-the-coronavirus-crisis-with-the-financial.html>
10. International Migration 2020 Highlights. *United Nations. Department of Economic and Social Affairs*. 15.01.2021. URL: <https://www.un.org/development/desa/pd/news/international-migration-2020>
11. Krysovaty A., Zvarych R., Zvarych I., Reznikova N., Homotiuk V. Circular Economy as an Anti-Crisis Method for Global Economy Recovery under COVID-19: Employment and Tax Shift Effect. *Procedia Environmental Science, Engineering and Management*. Vol. 8, Issue 2. 2021. P. 463-472. URL: http://www.procedia-esem.eu/pdf/issues/2021/no2/17_49_Krysovaty_21.pdf
12. OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19) What is the impact of the COVID-19 pandemic on immigrants and their children? *OECD*. 19.10.2020. URL: <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/what-is-the-impact-of-the-covid-19-pandemic-on-immigrants-and-their-children-e7cbb7de/>
13. Global Migration Growth Slowed by 27 Per Cent in 2020, Following Decades of Robust Increase, Annual Report Finds. *United Nations. Meetings Coverage and Press Releases*. 15.01.2021. URL: <https://www.un.org/press/en/2021/dev3436.doc.htm>
14. International migrant stock 2019 Total international migrant stock. *United Nations. Department of Economic and Social Affairs*. URL: <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates19.asp>
15. World Economic Outlook Database, October 2020. *International Monetary Fund*. 13 October 2020. URL: <https://cutt.ly/ukdtzX5>
16. Face to face with migration in Ukraine. Central and Eastern Europe. *International Labour Organization*. 18.12.2020. URL: https://www.ilo.org/budapest/whats-new/WCMS_764754/lang--en/index.htm
17. Грошові перекази. Статистика зовнішнього сектору України за

методологією 6-го видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції" (МВФ, 2009). Дані статистики зовнішнього сектору. *Національний банк України*. 12.2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external/data-sector-external>

18. Immigration from Ukraine accounts for 11 pct of Poland's GDP growth. *POLAND IN*. 30.10.2019. URL: <https://polandin.com/45107405/immigration-from-ukraine-accounts-for-11-pct-of-polands-gdp-growth>

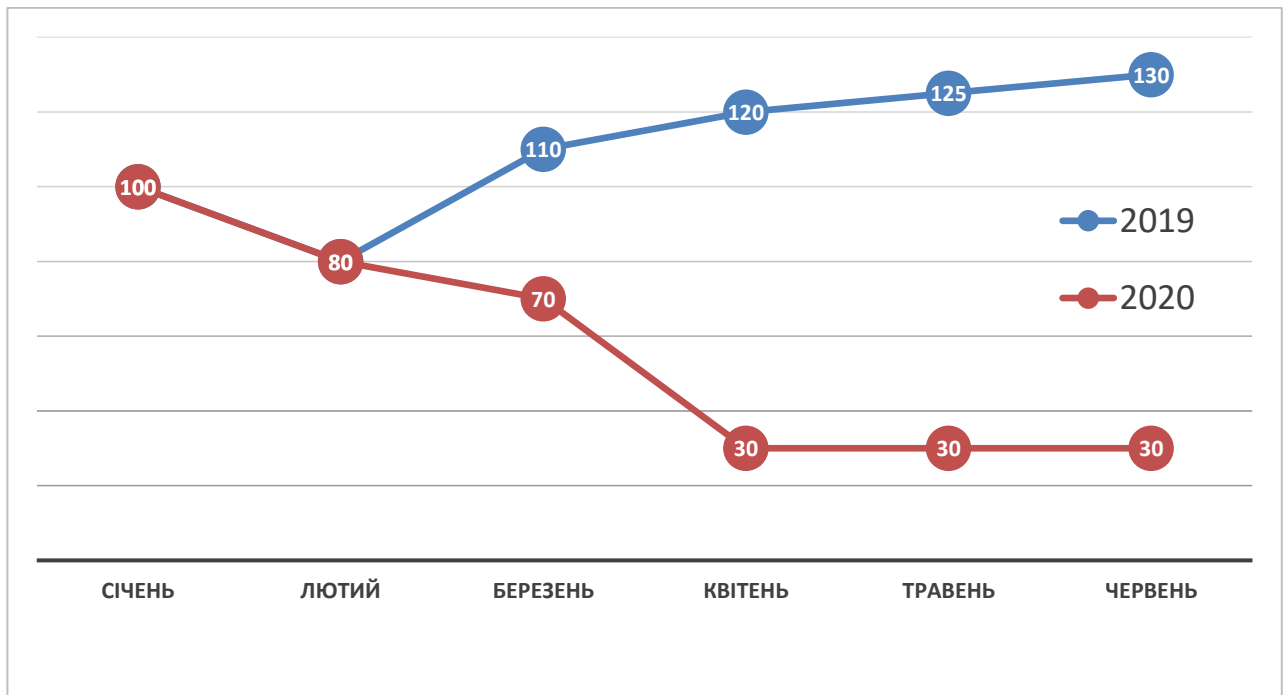
19. Kateryna Semchuk The pandemic has returned migrant workers to Ukraine. Will they stay? *ODR*. 24.06.2020. URL: <https://www.opendemocracy.net/en/odr/pandemic-has-returned-migrant-workers-ukraine-will-they-stay/>

20. International Migration Outlook 2020. 44TH EDITION. *OECD*. URL: https://www.keepeek.com//Digital-Asset-Management/oecd/social-issues-migration-health/international-migration-outlook-2020_ec98f531-en#page3

21. Обсяги переказів фізичних осіб у іноземній валюті (регіональний розріз). Статистика зовнішнього сектору України за методологією 6-го видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції" (МВФ, 2009). Дані статистики зовнішнього сектору. *Національний банк України*. 12.2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external/data-sector-external>

ДОДАТКИ

Додаток А

**Рис. А.1. Динаміка кількості дозволів на проживання в країнах ОЕСР,
2019 та 2020 рр.**

Індекс Січень 2019 = 100

Джерело: [20].

Вихідні данні для аналізу та побудови регресійної моделі

1	Країна	Кількість міжнародних мігрантів у країні-реципієнті, 2019 р.	Кількість міжнародних мігрантів у країні-реципієнті, 2020 р.	ВВП країни (номінальний показник), млн дол. США, 2020 р.
2	Ethiopia	1 253 083	1 085 517	95 588
3	United Republic of Tanzania	509 166	426 017	64 123
4	Cameroon	505 692	579 209	39 036
5	South Africa	4 224 256	2 860 495	282588
6	Nigeria	1 256 408	1 308 568	442976
7	Egypt	504 053	543 937	361875
8	Sudan	1 223 092	1 379 147	32 576
9	Azerbaijan	253 887	252 228	41 666
10	Bahrain	741 161	936 094	34 624
11	Iraq	368 062	365 766	178112
12	Jordan	3 346 703	3 457 691	42 609
13	Lebanon	1 863 873	1 712 762	53 367
14	Saudi Arabia	13 122 338	13 454 842	680 897
15	Turkey	5 876 829	6 052 652	649 436
16	Kazakhstan	3 705 556	3 732 073	165 730
17	India	5 154 737	4 878 704	2 592 583
18	Iran (Islamic Republic of)	2 682 214	2 797 235	610 662
19	Japan	2 498 891	2 770 996	4 910 580
20	Republic of Korea	1 163 655	1 728 182	1586786
21	Malawi	247 652	191 362	8330
22	Singapore	2 155 653	2 523 648	337 451
23	Puerto Rico	266 828	247 132	93 968
24	Dominican Republic	567 648	603 794	77883
25	Costa Rica	417 768	520 729	59 645
26	Mexico	1 060 707	1 197 624	1 040 372
27	Panama	185 072	313 165	60 286
28	Brazil	807 006	1 079 708	1 363 767
29	Chile	939 992	1 645 015	245 414
30	Colombia	1 142 319	1 905 393	264933
31	Ecuador	381 507	784 787	93 078
32	Venezuela (Bolivarian Republic)	1 375 690	1 324 193	48 610
33	Australia	7 549 270	7 685 860	1 334 688
34	New Zealand	1 068 739	1 381 724	193 545
35	Poland	655 985	817 254	580 894
36	Romania	462 552	705 310	248624
37	Iceland	52 404	65 424	24 188
38	Ireland	833 564	871 256	399 064
39	Lithuania	117 218	145 184	55 064
40	Norway	867 765	852 238	366 386
41	United Kingdom	9 552 110	9 359 587	2 638 296
42	Greece	1 211 382	1 340 456	194 376
43	Portugal	888 162	1 001 963	221716
44	Spain	6 104 203	6 842 202	1 247 464
45	Austria	1 779 857	1 738 183	432 894
46	France	8 334 875	8 524 876	2 551 451
47	Germany	13 132 146	15 762 457	3 780 553
48	Netherlands	2 282 791	2 358 333	886339
49	Switzerland	2 572 029	2 491 249	707 868
50	Canada	7 960 657	8 049 323	1 600 264
51	United States of America	50 661 149	50 632 836	20 807 269

Джерело: складено автором за даними [10, 14, 15].

Variable	Correlations (Дані для аналізу) Marked correlations are significant at p < ,05000 N=50 (Casewise deletion of missing data)			ВВП країни (номінальний показник), млн дол. США, 2020 р.
	Means	Std.Dev.	Кількість міжнародних мігрантів у країні-реципієнті, 2020 р.	
Кількість міжнародних мігрантів у країні-реципієнті, 2020 р.	3665688	7580252	1,000000	0,934261
ВВП країни (номінальний показник), млн дол. США, 2020 р.	1096610	3020650	0,934261	1,000000

Рис. В.1. Кореляційна матриця

Джерело: розроблено автором.

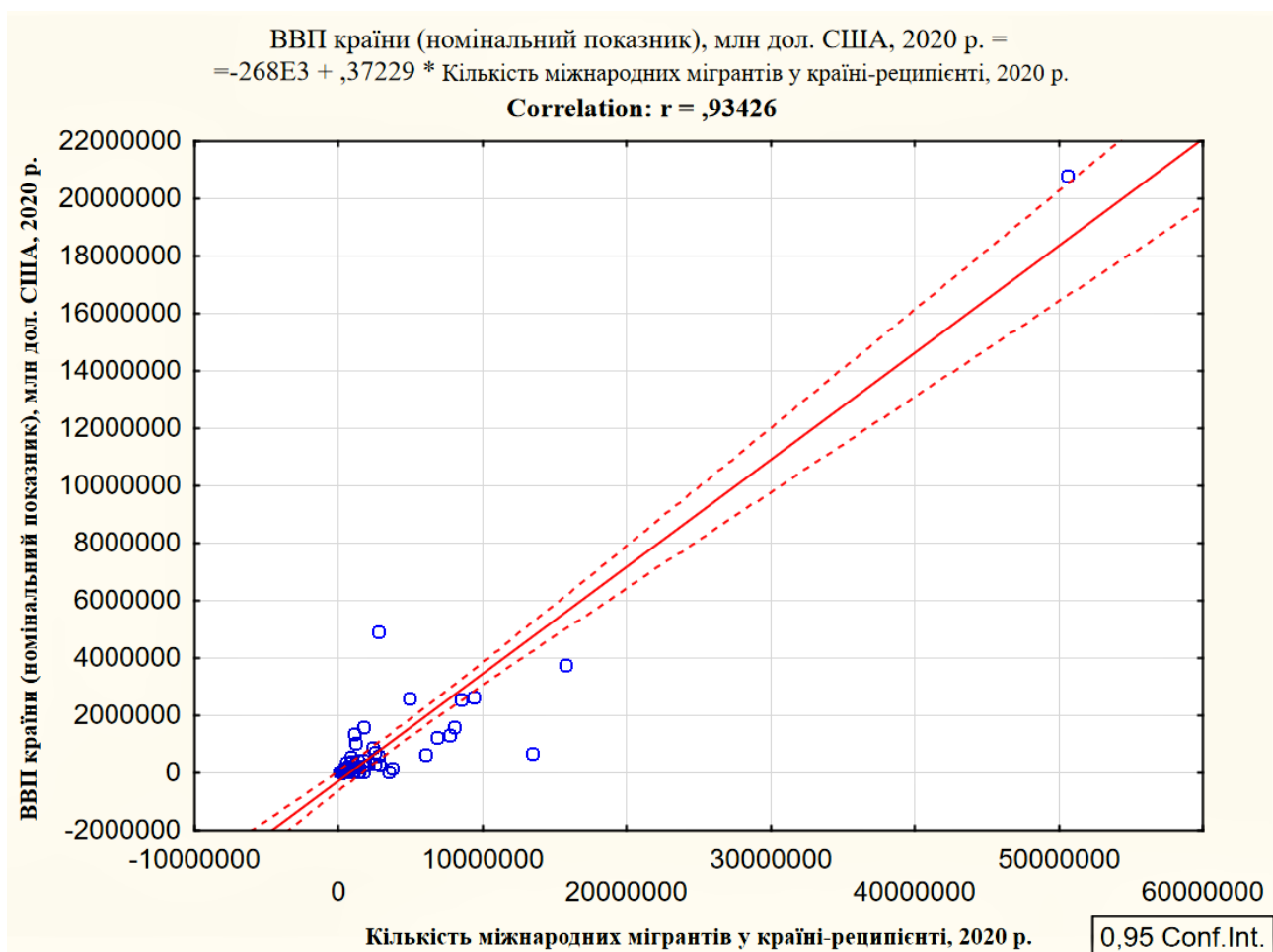
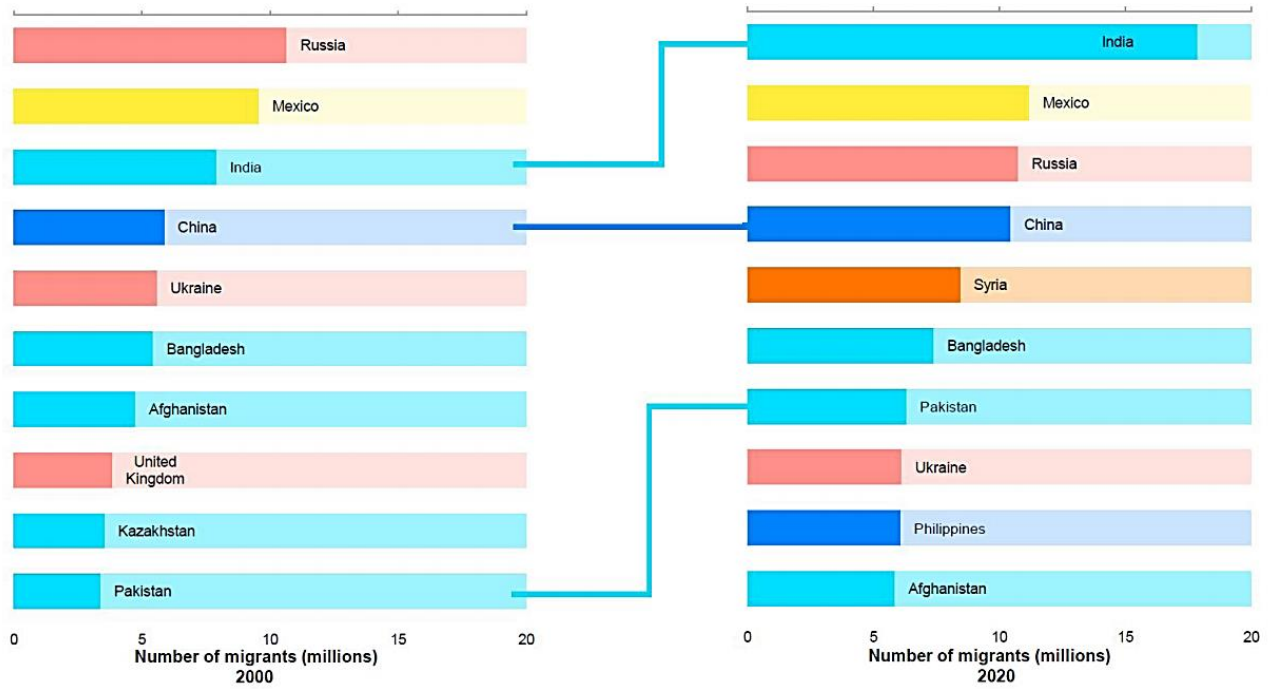

Рис. В.2. Графічне представлення результатів побудованої моделі

Джерело: розроблено автором.

**Рис. Г.1. Зміна топ-10 країн-донорів міжнародних мігрантів,
2000 та 2020 рр.**

Джерело: [10].

Дані для кластерного аналізу

Регіон	Кількість міжнародних мігрантів, 2019 р.	Кількість міжнародних мігрантів, 2020 р.	Дельта кількості мігрантів 2019-2020 рр.	Зміна кількості мігрантів у %, 2019-2020 рр.
Східна Африка	7 908 176	7 682 801	- 225 375	-2,85%
Середня Африка	3 785 279	3 861 568	76 289	2,02%
Південна Африка	4 481 651	3 125 072	-1 356 579	-30,27%
Західна Африка	7 398 379	7 552 097	153 718	2,08%
Північна Африка	2 955 849	3 167 926	212 077	7,17%
Західна Азія	45 635 541	46 599 820	964 279	2,11%
Центральна Азія	5 543 398	5 564 042	20 644	0,37%
Південна Азія	14 083 627	13 863 534	- 220 093	-1,56%
Східна Азія	8 105 764	8 975 729	869 965	10,73%
Південно-Східна Азія	10 190 867	10 615 377	424 510	4,17%
Кариби	1 524 793	1 605 148	80 355	5,27%
Центральна Америка	1 927 688	2 302 001	374 313	19,42%
Південна Америка	8 220 807	10 887 474	2 666 667	32,44%
Океанія	8 927 925	9 380 653	452 728	5,07%
Східна Європа	20 278 745	20 835 402	556 657	2,75%
Північна Європа	15 094 924	14 973 861	- 121 063	-0,80%
Південна Європа	16 503 552	17 665 688	1 162 136	7,04%
Західна Європа	30 427 318	33 231 117	2 803 799	9,21%
Північна Америка	58 647 822	58 708 795	60 973	0,10%

Джерело: [10, 14].

Обсяги приватних грошових переказів в Україну за основними країнами,
млн дол. США

Країни	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (I-III квартал)
Надходження	6959	7535	9264	11111	11921	8928
<i>у тому числі:</i>						
Польща	1329	1991	3116	3649	3558	2460
Росія	1835	1396	1292	1091	1266	870
Чеська Республіка	314	377	435	846	1113	764
США	516	576	679	870	984	718
Сполучене Королівство	245	259	311	394	601	640
Італія	350	412	447	492	498	373
Німеччина	270	291	318	426	462	356
Кіпр	245	249	285	341	391	305
Ізраїль	108	171	280	337	351	255
Греція	191	179	178	191	195	143
Віргінські острови (Брит.)	35	38	55	157	182	141
Об'єднані Арабські Емірати	82	93	120	153	135	130
Нідерланди	67	71	98	123	127	105
Сінгапур	75	73	104	129	120	97
Канада	97	73	78	97	95	80
Швейцарія	62	63	76	89	88	70
Іспанія	61	66	76	88	86	63
Туреччина	44	57	85	106	79	61
Португалія	43	48	52	57	60	49
Норвегія	38	42	52	55	60	35
Інші країни	952	1010	1127	1420	1470	1213

Джерело: [17].

Обсяги переказів фізичних осіб у іноземній валюті за областями

Назва області	Отримано переказів в іноземній валюті із-за меж України, тис. грн		Зростання/спадання отриманих переказів, %
	2019 р.	2020 р.	2019-2020 рр.
ВЕЗ Крим	1 685	192	-88,6%
Вінницька	2 994 061	3 672 631	22,7%
Волинська	1 453 823	1 961 962	35,0%
Дніпропетровська	12 013 332	13 426 071	11,8%
Донецька	5 282 285	5 911 814	11,9%
Житомирська	1 917 492	2 166 917	13,0%
Закарпатська	2 006 030	2 962 626	47,7%
Запорізька	4 509 579	5 006 696	11,0%
Івано-Франківська	4 012 308	5 800 649	44,6%
Київська	2 557 954	3 136 895	22,6%
Кіровоградська	1 625 784	1 776 876	9,3%
Луганська	703 765	753 594	7,1%
Львівська	7 389 628	9 970 779	34,9%
Миколаївська	4 341 303	4 812 632	10,9%
Одеська	37 797 657	43 472 924	15,0%
Полтавська	2 797 499	3 033 985	8,5%
Рівненська	1 676 296	2 167 536	29,3%
Сумська	1 871 064	2 121 704	13,4%
Тернопільська	3 538 787	4 911 590	38,8%
Харківська	8 597 981	9 149 774	6,4%
Херсонська	7 731 943	9 063 181	17,2%
Хмельницька	2 439 642	3 291 479	34,9%
Черкаська	2 612 927	2 780 790	6,4%
Чернівецька	3 723 026	5 117 831	37,5%
Чернігівська	1 228 165	1 393 928	13,5%
Київ	55 562 332	63 710 346	14,7%
Севастополь	0	0	-
Усього	180 386 349	211 575 400	17,3%

Джерело: [21].

ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА

Управління стратегічного розвитку міста

м. Тернопіль, вул. Листопадова, 5, 46001, тел.: (0352) 25 07 21, 067 157 9525, 067 157 9503

e-mail: usrm.mr@gmail.com, web: ternopilcity.gov.ua

« 16 » 12 / 20²⁰ р.
№ 331.1/2

ДОВІДКА

засвідчує, що результати наукового дослідження студентки групи МЕВм-11 Книш Людмили Аркадіївни щодо врегулювання процесів міжнародної міграції в Україні, зокрема у м. Тернополі, використовуються у роботі управління стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради.

Начальник управління

Юрій ДЕЙНЕКА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ

XVII Міжнародної науково-практичної
конференції молодих вчених

**«Економічний і соціальний
розвиток України в ХХІ столітті:
національна візія та виклик и
глобалізації»**

14-15 травня 2020 року
м.Тернопіль

**ЕКОНОМІЧНИЙ І СОЦІАЛЬНИЙ
РОЗВИТОК УКРАЇНИ В
XXI СТОЛІТТІ: НАЦІОНАЛЬНА
ВІЗІЯ ТА ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Збірник тез доповідей
XVIII Міжнародної
науково-практичної
конференції молодих вчених
(Тернопіль, 14–15 травня 2020 року)

Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації (Збірник тез доповідей XVIII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Тернопіль, 14–15 травня 2020 року)), Тернопіль, ТНЕУ, – 160 с.

Редакційна колегія:

Бінчаровська Т. А., к.е.н.	Леткий О. А., к.е.н.
Блажей І. О., к.е.н.	Мороз В. В., аспірант
Бондарук А. П.	Мороз І. В., аспірант
Борисяк О. В., к.е.н.	Натара М. Б., к.е.н., доц.
Брик М. М., к.е.н.	Продан І. О., к.е.н.
Вашківський О. І., к.е.н.	Сохацький О. Ю., викладач
Войток І. Ф., к.т.н., доц.	Стахира Г. М., викладач
Гузєла І. А., аспірант	Федорович І. М., к.е.н.
Дмитрів В. І., к.е.н.	Чайківська В. О., аспірант
Зварич Р. Є., д.е.н., проф.	Шевчук А. М., к.е.н.
Карий В. В., аспірант	Шуца Л. З., к.е.н.
Коруп У. З., к.ю.н.	Щирба І. М., к.е.н., доц.
Кусмарцев В. І., аспірант	Юркевич І. І., аспірант

Відповідальний за випуск: *Леткий О. А., к.е.н., голова Ради молодих вчених ТНЕУ.*

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами XVIII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації», яка відбулася онлайн в Тернопільському національному економічному університеті.
За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних і статистичних матеріалів відповідальність несуть автори.

ISBN 978-966-654-590-2

© ТНЕУ, 2020

ЗМІСТ

**СЕКЦІЯ І СВІТОВА ЕКОНОМІКА В XXI СТОЛІТТІ:
ТРАНСФОРМАЦІЯ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ІНТЕРЕСІВ, ГЕОЕКОНОМІЧНІ
СТРАТЕГІЇ ТА ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....** 7

Антошків Т. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО
РИНКУ ПОСЛУГ..... 8

Бова Г. СУЧАСНІ ФАКТОРИ ГЛОБАЛЬНИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ
ТЕНДЕНЦІЙ РОЗРЯВНЬ ЯК ЧИННИКА ЕКОНОМІЧНОГО ПРОДВИГАННЯ..... 10

Дмитрів В. СТАБІЛЬНІСТЬ ТА ПЛУЧКІСТЬ ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ КРИЗИ..... 12

Зварич Р., Таш Т. УПРАВЛІННЯ КРИЗОВИМИ СИТУАЦІЯМИ
В УМОВАХ КОРОНАКРИЗИ..... 14

Книш Л. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВПЛИВ ПОТОКІВ БІЖЕНЦІВ
НА КРАЇНИ ЄС..... 16

Козьора А. СИРІЯ НА ПЕРЕХРЕСТІ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ІНТЕРЕСІВ
КОРУПЦІЇ..... 18

Коруп У.З., Рівна А. І. ЦЮДО ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗРЙОЙНИХ
КОНФЛІКТІВ..... 20

Zhang Lei, Natalia Maslak. COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF TRADE
PROTECTION POLICY CHINESE AND AMERICAN AGRICULTURAL PRODUCTS 23

Laisiv R. "SMART-CITY" PLATFORMS IN FIGHTING THE COVID-19
PANDEMIC..... 24

Мороз В. ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: РИЗИКИ LAND GRABBING
І НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ..... 28

Мороз І. ПЕРСПЕКТИВИ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНІМ ДЕРЖАВНИМ
БОРТОМ УКРАЇНИ В ПЕРІОД КОРОНАКРИЗИ..... 30

Ситницька О. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ
РОЗВИТКОМ ГРОМАД В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ..... 32

Olena Slavkova, Taratnik Leonid, Qin Hongzhou. FEASIBILITY STUDY
OF ESTABLISHING SOCIALIZED EMERGENCY LOGISTICS SYSTEM UNDER
COVID-19 EPIDEMIC SITUATION 34

Сохацька О.М., Приєзжюк В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ
ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ..... 36

Стойко В. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТОВАРІВ
ТА ПОСЛУГ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ..... 39

Шуца Л. ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП УКРАЇНСЬКО-БРИТАНСЬКИХ ВІДНОСИН..... 40

**СЕКЦІЯ 2 ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВАМИ.....** 43

Білан О. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ РЕДІКЛІНГУ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ..... 44

Згідно зі статистикою, 53% компаній вже зазнали часткової втрати клієнтів, проти 34,4% компаній, яким вдалося зберегти клієнтів [2].

Вибір правильної стратегії управління кризовими ситуаціями та її своєчасна реалізація можуть вивести організацію з кризи та забезпечити її майбутнє функціонування і процвітання. Кожна криза приносить нові виклики та можливості [3]. В умовах сучасної глобальної економічної кризи, спричиненої спалахом пандемії COVID-19, її найбільш характерною рисою є невизначеність терміну тривання та масштабу наслідків. Ця криза спричинила досі невідомим вирусом і затримує не тільки світовий економіці, а й життя людей. Відповідно, антикризові заходи шодо її подолання та негативного впливу повинні містити як нововведення так і перевірени методи. На жаль, економіка України не в змозі повноцінно підтримати вітчизняний бізнес, тому питання ефективного управління кризовими ситуаціями є нагальним та особливо для мікро-, малого та середнього підприємництва. Якщо підприємству вдасться подолати дану кризу, то воно зможе адаптуватися до нової реальності та наступних викликів.

Література

1. Vance K. *Treasury & Cash Management: Corporate Cash Management in a Time of Crisis*. 2012. URL: <https://www.gftmag.com/> (дата звернення 02.05.2020).
2. Економічна Правда. Хроніки Бізнесу в Україні, 2005–2020. Київ. URL: <https://www.epravda.com.ua/> (дата звернення 14.05.2020).
3. Uralte K., Seifis G. *Win Fighting COVID-19 Reduces Staggered. New Business Journal, Western University, Canada, 2020*. URL: <https://newbusinessjournal.com/> (дата звернення 10.05.2020).

УДК 314.742

Книш Л. А.,
студентка групи МЕН-41,
Тернопільський національний економічний
університет

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВПЛИВ ПОТОКІВ БІЖЕНЦІВ НА КРАЇНИ ЄС

Міграційна криза, або криза біженців є актуальною і доволі гострою проблемою сьогоднішнього в ЄС, оскільки зумовлена безпрецедентним за своїми масштабами і динамікою напливом біженців з країн Близького Сходу й Африки. Усього протягом 2015–2018 років Євросоюз прийняв понад 4 млн біженців. Основними релігійними є Німеччина, Франція та Греція. Зі 162 тис. офіційно поданих заявників на одержання статусу біженців, зареєстрованих у 2018 році, на Німеччину припало 28% усіх заявників, які вперше потрапили на територію ЄС. За нею слідують Франція, Греція, Іспанія, Італія та Велико-Британія [1].

Для ґрунтовного аналізу міграційної кризи в Європейському здійснено оцінювання соціально-економічного впливу потоків біженців на країни-учасниці ЄС. Такі індикатори, як ВВП країни, розмір мінімальної заробітної плати, річне фінансування біженців Євросоюзом та рівень безробіття в країні характеризують економічний і соціальний стан кожної держави. Оскільки 2015 рік ознаменувався напливом максимальної кількості біженців у Європу, тому для проведення адекватного аналізу обрані дані за цей рік, та 28 країн-учасниць ЄС у якості спостереження.

За допомогою багатоваріантного регресійного аналізу, або множинної регресії, як кількісного методу обчислення, що відображає кореляційний зв'язок результативної (залежної) змінної (фактори) і пояснюючої (незалежної) змінної (кількість біженців) було виявлено вплив потоків біженців на зміни, що мають місце в економіці країн Євросоюзу.

Побудова кореляційної матриці показала, що найбільшого значення коефіцієнт кореляції набуває при залежності обсягів фінансування державами-учасницями ЄС ($R=0,992802$) та ВВП ($R=0,637881$) від кількості біженців. Отже, спостерігається пряма кореляція (додачне значення), яка означає, що зростання розміру ВВП країни, куди прямують біженці, та обсягу їх фінансування у відповідній країні прямо пропорційні зростанню кількості самих біженців.

Для оцінки надійності отриманих результатів необхідно, щоб для незалежних змінних виконувалась умова: $r < 0,05$. Для фактору фінансування $r=0,000000$, тоді як для фактору ВВП $r=0,000261$ ($r < 0,05$), що підтверджує надійність отриманих результатів щодо цих двох факторів (Табл. 1).

Хоча кількість біженців має значний вплив на ці два індикатори, але значимішим є обсяг фінансування біженців приймачими країнами, про що свідчать коефіцієнт детермінації ($R^2=0,98565487$). Різниця між одиницею і значенням коефіцієнту детермінації називається залишками, до яких належать якісь інші незнані чинники, крім кількості біженців, що впливають на обсяги фінансування (наприклад, внутрішня політика країни).

Результати багатоваріантного регресійного аналізу

Таблиця 1

		Regression Summary for Dependent Variable: EU Financing (in billions of \$) (Euroscaled2)				
		R ² = 0,98565487; N = 28; Adjusted R ² = 0,98565487; F(1,25) = 17,8417; p = 0,000261; Std. Error of Estimate = 28,8249				
		Regression Summary for Dependent Variable: GDP (in billions of \$) (SpreaScale2)				
		R ² = 0,000000; R ² = 0,000000; N = 28; Adjusted R ² = 0,000000; F(1,25) = 1,1417; p = 0,300261; Std. Error of Estimate = 20,1711				
		Regression Summary for Dependent Variable: GDP (in billions of \$) (SpreaScale2)				
		R ² = 0,000000; R ² = 0,000000; N = 28; Adjusted R ² = 0,000000; F(1,25) = 1,1417; p = 0,300261; Std. Error of Estimate = 20,1711				
N=28	independent	T	Std. Err.	b	Std. Err.	p-value
independent	independent	0,992802	0,0023409	0,992802	0,0023409	0,000000
independent	independent	0,637881	0,151036	0,637881	0,151036	0,000000

Джерело: розроблено автором.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Ternopil National Economic University
Bohdan Havrylyshyn Education and Research
Institute of International Economic Relations
Ukrainian-Dutch Faculty-Programme
Department of International Economic Relations
Inholland University of Applied Sciences
Aarhus University
Wroclaw University of Economics

**12th International Conference
for Young Scientists and Students**

**“Innovational Processes of Economic,
Social and Cultural Development:
Domestic and Foreign Experiences”**

Abstracts of papers

April 10-11, 2019
Ternopil

<i>Iryna Skavronska, Anastasiya Handzii</i> THE ACTIVITIES AND BUSINESS PRACTICES OF TNCs IN INTERNATIONAL CREATIVE MARKETS.....	189
<i>Iryna Skavronska</i> CONCEPTUALIZING THE EVOLUTION OF CREATIVE INDUSTRIES.....	191
<i>Iryna Skavronska, Liudmyla Knysh</i> THEORIES AND TYPOLOGIES OF INTERNATIONAL MIGRATION.....	194
<i>Roksolana Stebelska</i> SOCIAL MEDIA AS A MARKETING TOOL IN INTERNATIONAL BUSINESS.....	196
<i>Nanna S. Schütz, Bolette B. Pedersen & Bjarne R. Schlichter</i> VALUE CREATION THROUGH DATA TRACKING TECHNOLOGIES – A SOCIAL CONSTRUCTIVIST APPROACH (An example from the football industry).....	198
<i>Li Ting Ting</i> RESEARCH ON INVESTMENT PROCESS UNDER THE FRAMEWORK OF «ONE BELT AND ONE ROAD» STRATEGY IN CHINA.....	201
<i>Olesia Vashkiv, Oleksandr Vashkiv</i> THE FORMATION OF COMPETITIVE ADVANTAGES OF ENTERPRISES.....	202
<i>Olha Vovk</i> THE ESSENCE AND SIGNIFICATION OF THE TRANSNATIONAL INVESTMENTS.....	204
<i>Lingling Wu, Yuriy Danko</i> CHINESE UNIVERSITY BRAND BUILDING UNDER THE MARKETING COMMUNICATION THINKING.....	206
<i>Chen Yang, Svitlana Lukash</i> ECONOMETRIC ANALYSIS ON THE RELATIONSHIP BETWEEN AGRITOURISM DEVELOPMENT AND ECONOMIC GROWTH.....	208
<i>Marta Yednakovska</i> CROSS-BORDER COOPERATION IN THE FRAMEWORK OF THE EUROPEAN INTEGRATION.....	211
<i>Wang Yu, Mariia Melnyk</i> INTERCULTURAL COMMUNICATION IN BUSINESS COMMUNICATION – A CASE STUDY OF STARBUCKS (CHINA).....	213
<i>Hui Zhang, Inna Koblianska</i> HAWTHORN PRODUCTS MARKET DEVELOPMENT UNDER THE BACKGROUND OF HEALTHY FOOD.....	214
<i>Lianfeng Zhang, Yuriy Danko</i> RESEARCH ON THE APPLICATION OF MOBILE E-COMMERCE IN ECOTOURISM.....	216

Migration Theories: Level Based Analysis

THEORIES AND TYPOLOGIES OF INTERNATIONAL MIGRATION

The intensive globalization processes, taking place in the world today, intensify international economic relations between the countries, in particular, via the strengthening of migratory movements, which are considered, first of all, as a means of raising the person living standard, and recently, as a mean of its salvation, protection and health care.

Migration is considered to be the person or group movement across the border or within the state. This is the displacement of the population, covering any people movement, regardless of its duration, structure and reasons.

International migration may be caused by:

- economic factors (higher living standards or/and wages, better opportunities and working conditions, etc.);
- non-economic (social, political, environmental) factors.

Migration for all these reasons can be divided into two big groups: voluntary and involuntary migration. Since the beginning of the millennium, a growing interest in and awareness of involuntary migration issues can be observed. Involuntary migration is growing in volume and importance as a result of human rights violations and endemic violence.

The term involuntary or forced migration applies to all people who are obliged to leave their homes because of events threatening to their lives and safety. Forced migration includes the following partly overlapping types of migrants: refugees, asylum seekers, victims of human trafficking, environmental and disaster displacees, etc. Global refugee and asylum seekers numbers are enormous and their recent increase is concerning (e.g., during 2015-2017 the EU hosted more than 3.5 million refugees) [1].

A better understanding of involuntary migration appears as a result of the basic concept study developed by a number of leading specialists (T. Faist [2], R.E. Bilson and H. Zlotnik [3]) who deal with this issue. Many contributors to the literature have made attempts to classify the migration theories under different headings. Major theory classification based on using levels of migration includes three main categories as macro-level, meso-level and micro-level of migration (Table 1).

Most academics agree that macro conditions are decisive for explaining the phenomenon of forced displacement. Nevertheless, these theories cannot explain why a large number of migrants move to destinations represented by push factors.

For this purpose, meso-theories of international migration are applied to explain the differences using two concepts: systems and networks. Migration network is a set of interpersonal ties which connect migrants with relatives and friends at home who provide financial backups, convey information, and facilitate employment opportunities in various supportive ways. Such networks reduce the costs and risks of movement of people, and increase the expected net returns of migration.

Macro-theories	Meso-theories	Micro-theories
Push and Pull Factors In the case of economic migration, push factors typically include unemployment, low wages and low per capita income in relation to the destination country. Pull factors cover favorable migration legislation and the labor market situation in host countries.	Network Theory, Migration System Theory Migration network is a contemporary concept linked to the concept of social capital. A higher individual income, excessive employer demand, etc. alone cannot explain actual migration patterns. Other factors like availability of social networks, institutions, as well as cultural and historical factors should therefore be focused on. The core assumption behind migration system theory is that migration contributes to change the economic, institutional, cultural and social environment in both the hosting and sending country.	Behavioral Models These models often rely on the theory of rational choice that makes a number of contradictory assumptions about how and why people make decisions.

Source: compiled by authors

The migration system theory emphasizes on the mutual link between migration and development as migration supports not only economic development but also social development, for example, remittances sent back to relatives could alter the economic and social context of labour-sending country.

Meso-theories are less prone to forced displacement specification, although they help to explain the choice of refugee settlements – systems and networks can make easier access to certain destinations or provide people with protection in the hosting country.

Micro-theories are focused on the factors that influence individual migration decisions, indicating how potential migrants are considering the loss and benefits of migration. Losses include financial and psychological resources invested in moving and integrating into the destination country, while benefits include salary increases or physical security.

Thus, international migration is a multi-dimension concept. Macro-theories reflect the understanding of factors that trigger forced migration. Meso-theories explain the presence of voluntary migration and the reasons for leaving certain territories. They also outline the choice of destination for both voluntary and forced migration. In turn, micro-theories show how macro- and meso-factors influence an individual's decision to migrate. However, in the case of forced migration, macroeconomic factors are more dominant in comparison with meso-factors. The current refugee situation shows that displacement levels usually respond to the level of violence in the origin country.

INTERNATIONAL RELATIONS, PART "ECONOMIC SCIENCES"

HOME ABOUT LOGIN REGISTER SEARCH CURRENT ARCHIVES

Home > Archives > Vol 2, No 20 (2019)

Vol 2, No 20 (2019)

Науково-практична конференція "Діджиталізація сучасної системи міжнародних економічних відносин" 21.11.2019

Table of Contents

Article

[ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ "ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН"](#)

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[ЄС: ВІД ЄДИНОГО ЦИФРОВОГО РИНКУ ДО ЦИФРОВОГО СОЮЗУ КРАЇН-ЧЛЕНІВ](#)
О. І. Шнирков

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[IMPACT OF DIGITALIZATION ON THE LEGAL REGIMES OF THE PROTECTION OF COMPETITION ON THE MARKET](#)
K. Smyrnova

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[ЦИФРОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ЄС](#)
Н. О. Піпченко

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[ІННОВАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЦИФРОВОГО РИНКУ](#)
Є. А. Макаренко

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[СИСТЕМА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ ЄС ДО РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ІНФРАСТРУКТУР](#)
Д. І. Олійник, Ю. Р. Коніжай

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[РОЗВИТОК ЦИФРОВОГО СЕКТОРУ ЄС](#)
О. А. Чугаєв

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ В ЄС](#)
О. В. Святун

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[ЦИФРОВИЙ ПОРЯДОК ДЕННИЙ ДЛЯ УКРАЇНИ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ІНТЕГРАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОСТІР](#)
Н. М. Рилач

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[РИНКОВІ ВАЖЕЛІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ ЄС](#)
О. Ю. Засенко

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ЄС НА ЦИКЛІЧНІСТЬ ЗРОСТАННЯ ВВП](#)
Т. О. Жолос

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[«INDUSTRY 4.0» У ФОКУСІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ](#)
Н. В. Резнікова

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[ЦИФРОВИЙ НЕОПРОТЕКЦІОНІЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ НАБУТТЯ НОВИХ ПОРІВНЯЛЬНИХ ПЕРЕВАГ](#)
В. Г. Панченко

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРАТЕГІЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ](#)
Р. Д. Стаканов

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЦИФРОВОГО РОЗВИВУ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ](#)
М. Ю. Рубцова

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПОТОКИ](#)
І. В. Скваронська, Л. А. Книш

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[COMBINED CLUSTER-NETWORK APPROACH TO DETERMINISTIC AND PROBABILISTIC PROPERTY VARIATION](#)

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

[OPEN JOURNAL SYSTEMS](#)

[Journal Help](#)

USER

Username

Password

Remember me

NOTIFICATIONS

- [View](#)
- [Subscribe](#)

LANGUAGE

Select Language

English

JOURNAL CONTENT

Search

Search Scope

All

Browse

- [By Issue](#)
- [By Author](#)
- [By Title](#)
- [Other Journals](#)

FONT SIZE

INTERNATIONAL RELATIONS, PART "ECONOMIC SCIENCES"

[HOME](#) [ABOUT](#) [LOGIN](#) [REGISTER](#) [SEARCH](#) [CURRENT](#) [ARCHIVES](#)

Home > Vol 2, No 20 (2019) > [Скавронська](#)

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПОТОКИ

І. В. Скавронська, Л. А. Книш

Abstract

XXI століття ознаменувалось цифровою трансформацією і діджиталізацією, що стосується перетворень, спричинених масовим прийняттям цифрових даних та технологій, які генерують, обробляють, сприяють обміну та передачі інформації. Діджиталізація реалізується керованими технологічними хвилями, сприяє розповсюдженню інновацій і прогресу світової економіки, проникаючи у всі сфери суспільного життя.

Усе більшою мірою оцифровування сприяє міграційним переміщенням не лише у межах національних економік, а й провокує міжнародні потоки мігрантів, що стимулює ще більший контроль з боку самих держав. Так, запровадження електронних платформ сприяє скороченню часу, необхідного для ефективного пошуку роботи, дозволяючи працювати деінде за межами своєї країни, що ще більше стимулює не лише трудову міграцію, а й потоки біженців.

Full Text:

[PDF \(УКРАЇНСЬКА\)](#)

Refbacks

- There are currently no refbacks.

OPEN JOURNAL SYSTEMS

[Journal Help](#)

USER

Username

Password

Remember me

NOTIFICATIONS

- [View](#)
- [Subscribe](#)

LANGUAGE

Select Language

English

JOURNAL CONTENT

Search

Search Scope

All

Browse

- [By Issue](#)
- [By Author](#)
- [By Title](#)
- [Other Journals](#)

FONT SIZE

INTERNATIONAL RELATIONS, PART "ECONOMIC SCIENCES"

[HOME](#) [ABOUT](#) [LOGIN](#) [REGISTER](#) [SEARCH](#) [CURRENT](#) [ARCHIVES](#)

Home > Vol 2, No 20 (2019) > [Скавронська](#)

 [Download this PDF file](#)

УДК 314.742

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПОТОКИ

Скавронська І. В.

к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Тернопільський національний економічний університет

Книш Л. А.

студентка,
Тернопільський національний економічний університет

XXI століття ознаменувалось цифровою трансформацією і діджиталізацією, що стосується перетворень, спричинених масовим прийняттям цифрових даних та технологій, які генерують, обробляють, сприяють обміну та передачі інформації. Діджиталізація реалізується

[FULLSCREEN](#)

OPEN JOURNAL SYSTEMS

[Journal Help](#)

USER

Username

Password

Remember me

NOTIFICATIONS

- [View](#)
- [Subscribe](#)

LANGUAGE

Select Language

English

JOURNAL CONTENT

Search

Search Scope

All

Browse

- [By Issue](#)
- [By Author](#)
- [By Title](#)
- [Other Journals](#)

FONT SIZE

Refbacs

- There are currently no refbacs.